

ŠTIAVNICKÉ NOVINY

DVOJTÝŽDENNÍK MESTA BANSKÁ ŠTIAVNICA

23. október 2025

číslo 19

ročník XXXVI

cena 0,70 €

Nový

školský rok
v číslech
str. 4

Zimná

vykurovacia
sezóna
str. 5

Dušičky

z
Nového zámku
str. 12

Škola zálohovania a triedenia sa rozrastá:

Nová etapa projektu odštartovala v Banskej Štiavnici

V pondelok 20. októbra 2025 sa na radnici uskutočnil tlačový brífing Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) pri príležitosti rozšírenia spolupráce na spoločnom projekte so Správcom zálohového systému „Škola zálohovania a triedenia“ o spoluprácu s organizáciou zodpovednosti výrobcov ENVI – PAK.

Na pôde mesta Banská Štiavnica všetkých prítomných privítala primátorka Nadežda Babiaková. Vyzdvihla hlavnú myšlienku projektu

Tlačový brífing na radnici FOTO MICHAL KRÍŽ

- zapájanie detí vo veku od škôlky po základnú školu. Zdôraznila, že mesto Banská Štiavnica je pomerne úspešné v miere separovania odpadu, dosahuje výsledok takmer až do 60 %. „Som veľmi rada, že takýto projekt sa realizuje v meste Banská Štiavnica. Deti z materských a základných škôl vedíme k separovaniu, čo je dôležité pre život okolo nás a ochranu prírody. Mnohokrát práve deti motivujú aj rodičov a dospelých k tomu, aby sme sa správali zodpovedne, separovali a chránili naše životné prostredie,“ povedala primátorka mesta a odovzdala slovo podpredsedovi ZMOS Branislavovi Trégerovi.

33.str.

Sviatok všetkých svätých a Pamiatka zosnulých sa blíži...

Blížia sa dni, kedy viac ako obvykle spomíname na našich blízkych, priateľov, známych a navštevujeme miesta ich posledného odpočinku.

Cintoríny sú pripravené na zvýšenú návštevnosť, a preto si dovoľujeme vám poskytnúť tieto informácie: Cintoríny v meste Banská Štiavnica sú pre verejnosť otvorené každý deň v dobe od 8.00 h do 20.00 h s možnosťou využitia tečúcej vody tam,

kde je zavedený jej prívod.

Žiadame vás pri návšteve cintorínov dodržiavať bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, aby bol zabezpečený bezpečný prechod a prejazd v okolí cintorínov, a preto budte voči ostatným vodičom ohľaduplní a trpezliví počas vchádzania a vychádzania z okolia cintorínov a parkoviska pod Novým zámkom pri cintoríne Frauenberg, ako aj z parkovacích miest.

Zároveň prosíme všetkých návštevníkov,

aby zodpovedne pristupovali k separovaniu starých, použitých kahancov, vencov a aranžmánov a dodržiavali čistotu a poriadok na cintorínoch a v ich okolí. K dispozícii budú pripravené veľkokapacitné kontajnery umiestnené za Piargskou bránou, v cintorínoch Lazaret, Zvonový vršok, Dolný cintorín Štefultov, Horný cintorín Štefultov, ako i kontajnery na triedený odpad, umiestnené za domom smútku Frauenberg.

33.str.

Pozvánka

V zmysle zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov, §-u 12 odst. 1 a §-u 13 ods. 4 a) zvolávam zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Banskej Štiavnici na deň **29. október 2025 (streda) o 10.00 h**. Zasadnutie sa uskutoční v zasadačej miestnosti historickej radnice, prízemie, č. dv. 4. Priestor pre občanov - 2 hod. od začatia MsZ. Srdečne Vás pozývam!

Mgr. Nadežda Babiaková,
primátorka mesta

INZERCIA

MEDZI FOLKLÓROM A TEMNOU KRÁSOU
NINA KOHOUT
22.11.
BANSKÁ ŠTIAVNICA
www.banskastiavnica.sk/kultura

STAVMAT BŠ

STAVEBNINY

STAVMAT Banská Štiavnica, s.r.o.

Predajňa stavebnín
Horná Huta 42
tel.: 0918 624 835

Otváracie hodiny
po - pia: 7:00 - 15:30 hod.

POSKYTUJEME ZĽAVY OD 10 do 25%

z programu
primátorky**13.10.**

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

- Účast na podujatí pre seniorov - Mesiac úcty k starším.

14.10.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

- Riešenie právnych záležitostí mesta.

- Riešenie kanalizácie - ul. Povrazník.

15.10.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

- Pracovné stretnutie s poslancami MsZ.

- Prijatie členov a spoločníkov zo slovensko-francúzskeho združenia.

16.10.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

- Pracovné rokovanie so štátnou tajomníčkou Ministerstva cestovného ruchu a športu SR Ing. Mgr. Ivanou Šufiarovou Libiakovou a povereným generálnym riaditeľom Sekcie športu PhDr. Tomášom Červeňákom.

17.10.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

- Pracovné rokovanie k rozdeľniu lesného majetku so starostom Hodruša Hámre a riaditeľom Mestských lesov Banská Štiavnica, spol. s r.o.

- Pracovné rokovanie k výstavbe objektu Meštiansky dom, ul. Akademická 20 za účasti architekta mesta a vedúcej Stavebného úradu.

- Online rokovanie ZMOS.

Štiavničania, Štiavnica, médiá a súvzťažnosti

9.10. v Rádiu Devín o 7.15 h bola spomienka na vynikajúceho slovenského geológa európskeho významu Dionýza Štúra, ktorý zomrel v tento deň vo Viedni v r. 1893. Bol absolventom Baníckej a lesníckej akadémie v B. Štiavnici a vrchol svojej profesionálnej kariéry dosiahol, keď sa stal riaditeľom Ríšskeho geologického ústavu vo Viedni. **10.10.** vo viacerých médiách odznelo, že Oskar Rózsa, ktorý dlhodobo žil v B. Štiavnici sa stal poradcom ministra obrany SR pre oblasť vojenskej hudby. **14.10.** vo viacerých médiách odznelo, že v tento deň sa narodil v r. 1894 Karol Plicka, vynikajúci etnograf, umelecký fotograf, scenárista a režisér. S jeho menom je spojený aj celoživotný vplyv na sfornovanie PhDr. Ester Plickovej, jeho netere, ktorá má významný podiel na výskume baníckej ľudovej kultúry v B. Štiavnici a okolí, ale je aj autorkou viacerých jedinečných farebných publikácií o B. Štiavnici. **19.10.** v Rádiu

Devín od 18.00 – 19.00 h bola relácia o perzekvovaní a väzení slovenských spisovateľov po r. 1948. Výrazné miesto v tejto relácii patrilo aj banskoštiavnickému rodákovi Antonovi Hykischovi, ktorý sa stal aj čestným občanom nášho mesta. V relácii hovoril naživo aj A. Hykisch a čítanie bolo aj z jeho literárnych spomienok na jeho nevydarený útek na Západ v r. 1949, keď mal len 17 rokov, ale aj na jeho mučenie pri výsluchoch, ktoré nasledovali po jeho zatknutí ako vtedajšieho študenta banskoštiavnického gymnázia. **20.10.** vo viacerých médiách odznelo, že na panovnícky trón vo Viedni nastúpila Mária Terézia v tento deň v r. 1740. Panovala až do r. 1780 a zaslúžila sa v decembri 1762 o to, že v B. Štiavnici bola založená svetoznáma Banícka akadémia, najvýznamnejšia vysokoškolská ustanovenie v doterajších dejinách školstva na Slovensku.

Ján Novák

Primátorská kvapka krvi

V stredu 8. októbra 2025 sa v priestoroch kultúrneho centra uskutočnila Primátorská kvapka krvi – podujatie s cieľom podporiť dobrovoľné darcovstvo krvi v meste Banská Štiavnica.

Na odber sa zapísalo celkovo 21 záujemcov, z ktorých 17 nakoniec mohlo krv aj darovať. Medzi darcami bolo 7 mužov a 10 žien - každý z nich prispel k záchrane ľudských životov. Veľké poďakovanie patrí Slovenskému Červenému krížu – územnému

spolku Banská Štiavnica za organizáciu, ako aj sponzorom pánu Martinovi Szegéňovi a pánu Petrovi Ernekovi, ktorí darovali čerstvé ovocie a chutné koláče, čím spríjemnili chvíle po darovaní krvi. Osobitné poďakovanie patrí aj primátorky mesta Nadežde Babiačkovej za záštitu nad týmto humanitným podujatím a za podporu dobrovoľníctva a solidarity v našom meste. Darovanie krvi je prejavom ľudskosti a spolupatričnosti. Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili a svojím skutkom pomohli tým, ktorí to najviac potrebujú.

MsÚ

Darcovia krvi v KC FOTO ARCHÍV SČK BŠ

z programu
primátorky**20.10.**

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

- Účast na tlačovom brífingu ZMOS - Rozširujeme Školu zálohovania a triedenia do ďalších slovenských miest a obcí.

- Redakčná rada ŠN.

- Redakčná rada VIO TV.

21.10.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

- Príprava materiálu pre mestské zastupiteľstvo.

22.10.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

23.10.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

- Konferencia Organizácie miest svetového dedičstva pre východnú a strednú Európu.

24.10.

- Práca v meste, individuálne pracovné stretnutia s občanmi k ich potrebám a požiadavkám.

- Konferencia Organizácie miest svetového dedičstva pre východnú a strednú Európu.

25.10.

- Občianske obrady – sobáš.

Viera Lauková

SBM pozýva...

1.-31.10. (pondelok – sobota). **Komentované prehliadky v Kammerhofe.** Kammerhof, Kammehofská 2, BŠ, 16.00 h

1. - 31.10. (utorok - sobota). **Vnuk a dedo.** Umelecký dialóg o krásach Slovenska. Galéria J. Kollára, Nám. sv. Trojice 8, BŠ, 9.00 – 17.00 h

1. -31.10. (streda – sobota). **125 rokov múzejníctva.** Fotografická výstava. Starý zámok, Starozámokská 11, BŠ, 9.00 – 17.00 h

1. -31.10. (streda – nedeľa). **Fáranie do banského podzemia.** Podzemie a povrchová expozícia Banského múzea v prírode. J.K. Hella 12, BŠ, 9.00 – 17.00 h

Škola zálohovania a triedenia sa rozrastá:

Nová etapa projektu odštartovala v Banskej Štiavnici

Š1.str. „Najlepšie je, keď odpad nie je, ale žijeme spotrebnú dobu, kde toho odpadu pribúda a my sa k nemu musíme vedieť aj správať. Začínáme teda od tých najmenších,“ vysvetlil kľúčovú myšlienku projektu, a to hravou edukatívnou formou zapojiť deti predškolského veku a deti z prvých a druhých ročníkov základných škôl a ozrejmiť im dôležitosť separovania. Pre Správca zálohového systému, za ktorý sa na tlačovom brífingu zúčastnila vedúca oddelenia pre vonkajšie vzta-

hy Monika Farka je dôležité vzdelávať mladšie generácie o zálohovaní, ako triediť a pristupovať ekologicky k svojmu okoliu a predchádzať aj odpadom. Poďakovala novej posile v projekte, a to spoločnosti ENVI – PAK a tiež ZMOS-u, vďaka ktorému vznikla Škola zálohovania a triedenia, ktorá pomáha šíriť vzdelávanie v oblasti environmentálnej výchovy prostredníctvom slovenských miest a obcí. „Veľmi rada by som poďakovala aj primátorke mesta Banská Štiavnica, pani Nadežde Babiakovej,

že nám pomáha, podporuje nás a že otvárame túto aktivitu v tomto krásnom meste,“ poďakovala Monika Farka zo spoločnosti Správca zálohového systému. Projekt Škola zálohovania a triedenia prináša dvojazyčné, česko-slovenské interaktívne predstavenie hudobnej rozprávky „O Balynce, dobrém štěnení“ v podaní Karlovarského hudobného divadla – Divadla dětí z Karlových Varov. Deti sa prostredníctvom veselých pesničiek, hier a priameho zapojenia do deja učia nielen ako správ-

ne triediť a zálohovať odpad, ale aj to, že odpad do prírody nepatrí. Riaditeľka oddelenia komunikácie spoločnosti ENVI – PAK Katarína Kretter upozornila na dôležitosť zautomatizovania konania. „Práve hrou cez tých najmenších je to najjednoduchší spôsob, ako to robiť,“ ozrejmi-la myšlienku hudobného predstavenia. Jesenné turné odštartovalo 20. 10. v klube Rubigall, na ktorom sa zúčastnilo takmer 200 detí z materských a základných škôl.

Mgr. Kamila Gallová, odd. RRAmV

Sviatok všetkých svätých a Pamiatka zosnulých sa blíži...

Š1.str. Kontrolu týchto priestorov budú priebežne zabezpečovať: Technické služby, mestský podnik Banská Štiavnica, ako i správca cintorínov a Mestská polícia mesta Banská Štiavnica, ktorá sa bude zameriavať na hliadkovanie v okolí cintorínov a tiež v prípade potreby na regulovanie dopravy, ktorá býva v tomto ob-

dobí značne preexponovaná. Zároveň vás žiadame, aby ste boli opatrní, aby ste svoje osobné veci nechávali na viditeľných miestach vo vašich osobných motorových vozidlách a tieto vždy pri odchode z nich uzamykali s cieľom predchádzania krádeží. Mesto Banská Štiavnica si **vás zároveň dovoľuje po-**

zvať dňa **30.10.2025 o 13.00 h** do Domu smútku Frauenberg, kde sa uskutoční spomienka na všetkých, ktorí nás opustili koncom roka 2024, až do októbra roku 2025. Veríme, že sa tejto spomienky zúčastníte a spoločne si zaspomíname na tých, ktorí si získali trvalé miesto v našich srdciach. V prípade požiadaviek alebo

získania informácií sa obráťte na:
- správcu cintorínov na tel. číslo: 0903 127 352,
- Technické služby, mestský podnik, Banská Štiavnica, dispečing, tel. číslo: 0908 272 630,
- Mestská polícia Mesta Banská Štiavnica, tel. číslo: 0905 597 673.

MsÚ

Maľovanie komunitného centra

– keď sa spojí komunita, ide všetko ľahšie

V septembri 2025 sa nám podarilo niečo, na čo sme veľmi hrdí.

Rozhodli sme sa spoločne vymaľovať naše komunitné centrum – vlastnými silami, s pomocou členov komunity a s podporou mesta. Materiál nám zabezpečil mestský úrad, za čo ďakujeme. Chlapi z komunity si priniesli vlastné náradie – štetce, valčeky aj rebríky – a s obrovskou ochotou

sa pustili do práce. Za malú symbolickú odmenu nám vymaľovali steny, natreli mreže, vystierkovali poškodené časti a dokonca nám pomohli aj s odsúvaním nábytku. Organizačne nám pomohli komunitné pracovníčky spolu s členkami komunitnej rady – zabezpečili rozdelenie úloh, upratali a postarali sa o občerstvenie. Výsledkom je nielen krajší a čistejší priestor, ale aj silnejší pocit súdržnosti. Teší nás, že komunitné cen-

trum ľudia vnímajú ako „svoje“ a sú ochotní priložiť ruku k dielu. Ďakujeme všetkým, ktorí pomohli – či už rukami, materiálom, organizáciou alebo povzbudením. Takéto spoločné aktivity robia z nášho komunitného centra skutočný priestor pre ľudí.

KC Šobov

Nové sociálne zariadenia FOTO ARCHÍV ZŠ J. KOLLÁRA

Rekonštrukcia

sociálnych zariadení na ZŠ Jozefa Kollára

Na škole máme nové zrekonštruované sociálne zariadenia pri šatniach školy.

Rekonštrukcia obsahovala nové podlahy, obklady, sanitu a kabínky. Prostriedky vo výške 30 900 vyčlenilo mesto Banská Štiavnica zo svojho rozpočtu. Podarilo sa nám zrekonštruovať aj prechodové schodište medzi pavilónmi A a B a inštalova-

li sme kabínky pri WC v školskom klube. Naši žiaci, deti v centre voľného času aj široká verejnosť majú konečne dôstojné priestory, ktoré spĺňajú dnešné štandardy. Ďakujeme primátorke Nadežde Babiakovej a poslancom mestského zastupiteľstva. V modernizácii školy budeme naďalej pokračovať.

Mgr. Ján Kružlic,
riaditeľ ZŠ J. Kollára

Čarokrásna jeseň

Prírodu objala krásna jesene, farebné listy v konároch stromov. Trblietajú vo vetre s pocitom nádeje, padajú do lúk a tichých potokov.

Jesennú pieseň počuť v prírode, v poľných kvetoch i vôňou vo vetre. Víta nás jeseň, ukladá farebné listie. Babie leto už spriada svoje siete.

V sieti pavučín babieho leta, zláta sa nekonečné lúky. Veď tá príroda je tak skvelá, stačí len dýchať a vystrieť ruky.

Studený vietor stromy rozhojda a spršku dažďa na zem posýpa. V korunách sa ozýva jesenná pieseň. Príroda hlása – už je tu jeseň.

Stromy sú krásou prírody. Chránia i naše životy. Nasýtme sa čerstvým vzduchom, vnímajme krásu jesenných stromov.

Mgr. Eva Kolembusová

Oznámenie

o prerušení distribúcie elektriny

Oznamujeme Vám, že bude prerušená distribúcia elektriny z dôvodu odstraňovania porúch na zariadeniach distribučnej sústavy prevádzkovateľa distribučnej sústavy spoločnosti Stredoslovenská distribučná, a. s. Bez elektrickej energie budú v B. Štiavnici:

- **31.10.** v čase od 6.30 – 18.30 h. na ul.: Nám. sv. Trojice, Radničné nám.

- **6.11.** v čase od 6.30 – 18.30 h. na ul.: Antolská, Budovateľská, G. Z. Laskomerského, J. A. Komenského, L. Exnára, Obchodná, Obrancov mieru, Povrazník, Špitálska, Trate mládeže.

- **20.11.** v čase od 6.30 – 18.30 h. na ul.: Belianska, Ď. Langsfelda.

- **25.-28.11.** v čase od 7.00 – 18.30 h. na ul.: Počúvadlianske Jazero.

Ďakujeme za porozumenie!

Ing. Daniel Hropko, PhD.,
riaditeľ sekcie Dispečingu
SSD, a.s.

citát

„Jeseň je tu. Dážď, padajúce listy, hlma, oheň v krbe a iné krásy. Užime si ich.“

Daniel Sárkány

Školský rok 2025/26 v číslach

Mesto Banská Štiavnica ako územne príslušná obec 30. septembra 2025 ukončilo zber údajov (počty detí, žiakov a klientov) za školy a školské zariadenia na účely rozdeľovania a poukazovania výnosu dane z príjmov obciam na nasledujúci kalendárny rok.

Kto financuje základné a materské školy:

A. Štát:

Financovanie materských a základných škôl je postavené na normatívnom princípe financovania z kapitoly MŠVVaM SR. Normatív pozostáva z prevádzkového (náklady na prevádzku školy + na teplo) a mzdového normatívu (platy + od-

nie 705 klientov od 5 do 15 rokov v 2 centrách voľného času,

- financovanie výchovy a vzdelávania 450 žiakov v základnej umeleckej škole (celý výchovno-vzdelávací proces - mzdy, odvody, prevádzkové náklady)

C. Zriaďovatelia škôl + príspevky od rodičov + občianske združenia: Každý zriaďovateľ školy je povin-

Zriaďovateľ	Počet detí v MŠ -stravníci	Počet žiakov v ZŠ -stravníci	Počet žiakov v školskom klube detí pri ZŠ	Počet žiakov ZUŠ	Počet klientov v CVČ	Počet študentov SŠ do 15 rokov - ako stravníci
Mesto B.Štiavnica	259	532	198	423	580	-
RK cirkev	80	174	97	-	125	11
Guliver-Tidly s.r.o	52	129	81	-	-	-
Bakomi o.z.	-	158	67	-	-	-
Permona o.z.	38	-	-	-	-	-
Ing.J.Marušková	-	-	-	-	-	12

Do procesu rozdeľovania výnosu dane tak vstúpi 6 rôznych zriaďovateľov škôl a školských zariadení s celkovým počtom 23 škôl a školských zariadení, ktorým budú rovnakou sumou poskytnuté finančné prostriedky z pridelených podielových daní mestu Banská Štiavnica na stravovanie detí a žiakov v materských, základných a stredných školách (do 15. r. veku) na výchovno-vzdelávací proces v školských kluboch detí, základnej umeleckej škole a klientov v centrách voľného času. Všetko bez rozdielu, či sú štátne, súkromné alebo cirkevné.

Sú to:

Mesto Banská Štiavnica – zriaďovateľ 2 základných škôl, 3 materských škôl+ 1 elokované pracovisko Štefultov, 1 základnej umeleckej školy +2 elokované pracoviská B. Belá, Sv. Anton, 1 centrum voľného času.

Rímskokatolícka cirkev - Biskupstvo Banská Bystrica – zriaďovateľ 1 základnej školy, 1 materskej školy, 1 strednej odbornej školy, 1 centra voľného času.

Guliver, n.o. – zriaďovateľ 1 základnej školy, 1 materskej školy+ 1 elokované pracovisko.

Bakomi, o.z. – zriaďovateľ 1 základnej školy.

Permona – zriaďovateľ 1 materskej školy.

Ing. Jaroslava Marušková, CSc – zriaďovateľ hotelovej akadémie.

vody všetkých učiteľov v MŠ,ZŠ). Školy sú financované podľa počtu detí/žiakov a personálnej a ekonomickej náročnosti výchovno-vzdelávacieho procesu v zmysle zákona 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia v znení neskorších predpisov. Takto sú financované všetky – štátne, súkromné a cirkevné materské a základné školy.

B. Obec/mesto:

Na území ktorého sa škola nachádza, bez rozdielu, či je štátna, súkromná alebo cirkevná, a to z výnosu a rozdeľovania podielových daní z príjmov fyzických osôb – v podobe financovania tzv. originálnych kompetencií mesta, ktoré pre škol. rok 2025/26 na základe zberu údajov k 15.septembru 2025 zahŕňa:

- financovanie stravovania 429 detí vo všetkých 6 (+2 elokované) materských školách na území mesta, stravovanie 993 žiakov všetkých 5 základných škôl v meste ako potenciálnych stravníkov a 23 žiakov neštátnych stredných škôl do 15 rokov veku,

- financovanie výchovy a vzdelávania 443 žiakov v školských kluboch detí pri všetkých 5 ZŠ v meste, - príspevky na záujmové vzdeláva-

ný zabezpečiť škole a školskému zariadeniu, ktoré zriadil dostatočné finančné prostriedky z vlastných zdrojov na materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu, prevádzku a riešenie havarijných situácií. V prípade nedostatku finančných prostriedkov z normatívneho financovania, dofinancovať školu/školské zariadenie z vlastných zdrojov tak, aby nedošlo k narušeniu výchovno-vzdelávacieho procesu a bezpečnosti prostredia. Bezplatné vzdelávanie poskytujú len verejné - štátne ZŠ, keď výchovno-vzdelávací proces a prevádzkové náklady na chod školy financuje štát a obec, pričom rodič platí len minimálny-skôr symbolický príspevok v rámci ZRPŠ, (v 2 štátnych ZŠ na území mesta cca 10-20 € /na polrok.) Rodič si pripláca v štátnych školách na čiastočnú úhradu nákladov mesačne v zmysle zákonom povinne prijatého všeobecne záväzného nariadenia. Aktuálne VZN Mesta Banská Štiavnica určuje platby 8 € v ŠKD, 25 € v MŠ (predškolačky bezplatne), v ŠJ pri ZŠ a MŠ 0,50 €, v ZUŠ a CVČ podľa VZN č.3/2022 a jeho Dodatku č.1.

Neštátne ZŠ- cirkevné aj súkromné (podľa Čl.42 ods.3 Ústavy SR môžu vzdelanie poskytovať za úhradu) školným od rodičov, ktorého výšku si môže určiť zriaďovateľ neštátnej školy ľubovoľne.

PaedDr. Viera Ebert, školský úrad

Vykurovací sezóna 2025/26

Jesenné sychravé počasie prišlo po horúcom lete omnoho skôr, a z tohto dôvodu už začalo vykurovacie obdobie v bytoch a bytových domoch.

Rána aj večery sú už chladné, preto sa v bytoch a bytových domoch začalo kúriť. Na aktuálnu situáciu sme sa opýtali konateľa Bytovej správy, s. r. o., v Banskej Štiavnici RNDr. Pavla Bačíka, ako je pripravená na zimnú vykurovaciu sezónu?

1. Pán konateľ, kedy sa tento rok začalo s vykurovaním v bytoch a bytových domoch?

„Dodávka tepla podľa platnej legislatívy začína v termíne od 1. 9. do 31. 5., ak 2 dni po sebe klesne priemerná teplota pod 13°C a nepredpokladá sa, že v nasledujúci deň stúpne priemerná teplota nad túto hodnotu. Teplota sa meria ráno o 7.00, o 14.00 a večer o 21.00 - tento údaj sa započítava dvakrát. Tento rok sme začali dodávať teplo 26.9. Ak takto nameraná priemerná teplota je dva dni po sebe vyššia ako 13°C vo vykurovacom období, dodávka tepla sa preruší až do ďalšieho splnenia horeuvedenej podmienky.“

2. Počas mimovykurovacieho obdobia, ktoré nevyhnutné opravy ste vykonali v rámci údržby v ko-

tolniach?

„Prekontrolovali sme technický stav kotolní, na prístupných miestach sme skontrolovali rozvody tepla a teplej vody. Vykonali sme drobné opravy kotlov v rámci letnej údržby tepelného hospodárstva. Určené merače tepla, ktoré bolo v zmysle platnej legislatívy nutné overiť, sme dali overiť v určenom čase spoločnosťou ENBRA Banská Bystrica.“

3. Akú cenu energií očakávate v najbližšom období, bude cena tepla vyššia ako v predchádzajúcom období vzhľadom na rast vstupov?

„Cena tepla každého výrobcu tepla je regulovaná Úradom pre reguláciu sieťových odvetví, jej podstatnú časť tvorí cena plynu a cena prepravy plynu. Plyn máme zazmluvnený na rok 2026 za cenu nižšiu o 6 percent ako v tomto roku. Dodávateľom plynu je SPP, ktorý mal pre nás najvýhodnejšiu ponuku a zatiaľ je najstabilnejším dodávateľom na trhu. Naša snaha ako výrobcu tepla je zabezpečiť čo najnižšiu možnú cenu tepla pre občanov pre rok 2026 tak, ako každý rok. Náklady na plyn sa však môžu zvýšiť o náklady na prepravu plynu na územie Slovenska.“

Pre ušetrenie nákladov na teplo odporúčam vetrať nárazovo a nastaviť si termohlavice a zbytočne neprekurovať.

Keď človek odchádza z bytu, nezatvárať regulátory na nulu, ale nechať aspoň temperovanie. Platí vyhláška ministerstva hospodárstva, ktorá stanovuje teplotu v jednotlivých miestnostiach bytov (21 °C s toleranciou -1, +3 °C), každé zvýšenie teploty o jeden stupeň zvyšuje náklady o 6 %. Aj takéto racionálne správanie zníži náklady na výrobu tepla, čo sa, samozrejme, pozitívne odrazí pri ročnom vyúčtovaní.“

5. V prípade problémov pri dodávke tepla a TUV, na koho sa môžu užívatelia bytov a bytových domov obrátiť, kto je zodpovedný za odvzdušnenie radiátorov?

Prípadné problémy by mal v prvom rade riešiť správca bytového domu a následne dodávateľ tepla. Odvzdušnenie radiátorov by si mal zabezpečiť vlastník bytu.

„Nahlasovať poruchy a podnety je potrebné telefonicky na: 0903 696 183, mailom: konatel@bsbs.sk, tepelnehospodarstvo@bsbs.sk.“

Ak sa vyskytnú nejaké problémy, prídeme, pozrieme a budeme sa snažiť vyriešiť k spokojnosti našich klientov. Bližšie informácie sú na: www.bsbs.sk.“

Za aktuálne informácie poďakoval
Michal Kríž

kam v BŠ
a okolí?

1.-31.10. (pondelok – sobota). **Komentované prehliadky.** Kammerhof, Kammerhofská 2, BŠ, 16.00 h

1.-31.10. (streda – nedeľa). **Fáranie do banského podzemia.** J. K. Hella 12, BŠ, 9.00 – 17.00 h

24.10. Juraj Červenák /Zlatá truhla + Patriarcha. Krst novej knihy a koncert. Art Café, Akademická 2, BŠ, 20.00 h

Finisáž Vlnobjekt. Arborétum Kysihýbeľ, BŠ, 14.00 h

25.10. Uzatvorenie letnej turistickej sezóny 2025. Baňa Starovšechsvätých, Hodruša-Hámre, 9.00 – 13.00 h

Fotografické tvorivé dielne: Kúzo svetla! KC, Kammerhofská 1, BŠ, 9.30 – 15.00 h

Je to v ľudoch! Hájovňa, Nad Rozgrundom 1, BŠ, 11.00 h

Diskusia: Nuda, vojna, Krasznahorkai. Eleuzína, Horná ružová 1, BŠ, 18.00 h

Diskusia: Súkromná obnova zámku Kunerad. Štiavnická obývačka. Radničné nám. 14, BŠ, 18.00 h

Koncert: Nina Rosa. Kultúrne centrum, Kammerhofská 1, BŠ, 19.00 h

Koncert: JJT duo (UK). Art Café, Akademická 2, BŠ, 21.00 h

30.10. Film: Homo Ludens. Eleuzína, Horná ružová 1, BŠ, 19.00 h

31.10. Dušičky z Nového zámku. Nový zámok, Novozámocká 22, BŠ, 17.00 - 22.00 h

Komédie o komikovi. Divadlo pivovaru ERB, Novozámocká 2, BŠ, 19.00 h

1.11. Spreádzanie – Bančiansky tajch. Tajch Červená studňa, 10.00 h

Otvorený ateliér Gubaňa 25. Arte Misa, Radničné nám. 14, BŠ, 14.30 - 20.00 h

Lampiónový sprievod. Baňa Starovšechsvätých, Hodruša-Hámre, 17.00 h

Eniesia v Štiavnici. Art Café, Akademická 2, BŠ, 19.00 h

7.11. Zachraňujeme jarky Štiavnických tajchov 7. Krížna 59, BŠ, 9.00 h

7. - 8.11. Štiavnická vínná špácirka. Vinocentrum, Kammerhofská 2, BŠ, 12.00 h

Zmena programu vyhradená!

OOCR Región Banská Štiavnica

Október, mesiac úcty k starším

V pondelok 13. 10. 2025 Mesto Banská Štiavnica usporiadalo k mesiacu úcty k starším podujatie, aby si uctilo všetkých tých, ktorí svojou statočnou prácou prispeli k rozvoju nášho mesta.

Podujatie otvorila Mária Bartiková. Pani primátorka Mgr. Nadežda Babiaková vystúpila so svojím prejavom, ktorým vyjadrila úctu všetkým, ktorí tvorili a poctivou prácou budovali našu krásnu Banskú Štiavnicu a popriala im len to najlepšie, hlavne veľa zdravia, šťastia, spokojnosti a pohody v kruhu milovaných rodín, v kruhu priateľov a nás všetkých, a to nielen v tento deň, ale vo všetky dni, ktoré prídu, aby boli naplnené radosťou, úctou, láskou a vzájomným ľudským porozumením.

O kultúrno-spoločenský program sa postarali a príjemnú náladu vytvorili všetkým seniorom z nášho

Seniori v KC FOTO MICHAL KRÍŽ

mesta detičky „Permonik“ z MŠ na ul. 1. mája, detičky „Čistinky“ z MŠ Bratská, pestré hudobno-tanečné pásmo deduškom a babičkám pripravili žiaci ZUŠ-ky a na záver vystúpila tanečná skupina Applause z CVČ, ktorá všetkým prítomným rozprúdila krv v žilách.

Pre pozvaných seniorov bola pripravená okrem bohatého programu aj

milá sladká pozornosť a treba vydvihnúť fakt, že samospráva mesta ani v tento veľmi náročný a turbulentný rok nezabudla na našich seniorov. Vážime si účasť všetkých, ktorí sa podujatia zúčastnili a ďakujeme účinkujúcim za milé vystúpenia. Za všetkých seniorov treba povedať jedno veľké Ďakujeme!

Michal Kríž

farské
okienko

Od 6. do 26. októbra prebieha v našom farskom kostole **putovná panelová výstava** o sestre Bernadete Pánčiovej z Kongregácie Milosrdných sestier sv. Vincenta - Satmárok, ktorá založila Rodinu Nepoškvrmenej. Sestry Satmárky navštevujú našu farnosť v nedeľu 26. októbra a pri všetkých svätých omšiach budú predávať perníkové srdiečka na podporu chudobných na Haiti, v Hondurase, na Ukrajine, Slovensku a v Rusku. Celkovo ide už o 19. ročník celoslovenskej verejnej zbierky s názvom Boj proti hladu.

V piatok 10. októbra sa o 10.30 na amfiteátri za Dolným kostolom na Kalvárii uskutočnila posledná sv. omša z tohtoročného programu, a to pri príležitosti sviatku sv. Carla Acutisa, druhého patróna našej Strednej odbornej školy. Carlo Acutis bol taliansky tinedžer známy ako „chlapec z internetu“ alebo „Boží influencer“, ktorý ako 15-ročný zomrel na leukémiu. Tento mladý človek bol oddaný Eucharistii a evanjeliu a svoju vášeň pre technológiu a počítače využil na šírenie viery online a tvorbu webových stránok o svätých a o eucharistických zázrakoch. Tento rok bol 7. septembra pápežom Levom XIV. svätorečený, čím sa stal prvým svätým z radov tzv. mileniálov.

V sobotu 18. októbra pripravili naši skauti pre deti na Kalvárii za Dolným kostolom jesennú Šarkaniádu. Okrem skvelého počasia si účastníci užili aj množstvo hier, kvíz, súťaž o najlepšieho šarkana či iné zábavné aktivity. Blížila sa nám sviatok, pri ktorých viac myslíme na svätých našej cirkvi a na duše našich zosnulých. **V sobotu 1. novembra** slávime prikázanú **slávnosť Všetkých svätých a v nedeľu 2. novembra** máme **Spomienku na všetkých zosnulých veriacich**. V tento deň sa o 15.00 budeme spolu modliť litánie za zomrelých a po dušičkovej pobožnosti sa presunieme do krypty pod kostolom. Okrem toho sa pri príležitosti týchto sviatkov bude **30. októbra o 13.00** na Frauenbergu v Dome nádeje konať **ekumenická pobožnosť**. Počas celej Dušičkovej oktávy (1.-8.11.) môžu veriaci po splnení podmienok získať pre dušu v očistci úplné odpustky.

Alexandra Babiaková

Vzdelávacie kurzy

Učiteľky z Materskej školy 1. mája č. 4 v Banskej Štiavnici sa vzdelávali v portugalskom Porte.

V dňoch 5. až 10. októbra 2025 sa tri učiteľky z Materskej školy 1. mája č. 4 v Banskej Štiavnici zúčastnili vzdelávacích kurzov v meste Porto v Portugalsku. Účasť na týchto kurzoch bola umožnená vďaka programu Erasmus+, ktorý otvára pedagógom i študentom brány do sveta a poskytuje jedinečné príležitosti na profesionálny rast, výmenu skúseností a spoznávanie nových prístupov vo vzdelávaní naprieč Európou.

Bc. Katarína Kútniková absolvovala kurz „Classroom of Future“, ktorý bol zameraný na moderné technológie a digitálne nástroje využiteľné v edukácii. Účastníci mali možnosť oboznámiť sa s viacerými inovatívnymi aplikáciami a platformami, ktoré dokážu spríjemniť a zefektívniť proces učenia, rozvíjať kreativitu detí a podporiť interaktívne vyučovanie. Kurz zároveň poukázal na význam technologickej gramotnosti v školstve a na potrebu jej neustáleho rozvíjania.

Mgr. Alexandra Bóková a Mgr. Marianna Andacká sa zúčastnili kurzu „Stress Management through Mindfulness, Yoga and Medi-

Učiteľky z MŠ 1. mája na kurzoch FOTO ARCHÍV MŠ 1. MÁJA

tation“. Tento kurz bol zameraný na zvládanie stresu prostredníctvom techník všímavosti, jogy a meditácie. Učiteľky sa oboznámili s metódami, ktoré podporujú vnútornú rovnováhu, zlepšujú koncentráciu a pomáhajú predchádzať syndrómu vyhorenia. Osvojené poznatky a praktické cvičenia môžu aplikovať nielen vo vlastnom živote, ale aj pri práci s deťmi, čím prispievajú k vytváraniu pokojnej a harmonickej atmosféry v materskej škole.

Vzdelávacie aktivity v Porte priniesli účastníčkam množstvo nových poznatkov, inšpirácie a motivácie do ďalšej pedagogickej práce.

Zároveň im umožnili získať cenné kontakty s kolegami z rôznych krajín Európy a rozšíriť obzory o nové kultúrne aj profesijné podnety. Program Erasmus+ tak opäť potvrdil svoju nenahraditeľnú úlohu v oblasti celoživotného vzdelávania a medzinárodnej spolupráce. Učiteľky sa zhodli, že skúsenosť z Porta bola nielen profesijným obohatením, ale aj silným osobným zážitkom, ktorý im dodal novú energiu a chuť prinášať moderné prístupy do výchovno-vzdelávacieho procesu.

Bc. Katarína Kútniková, MŠ 1. mája

Stretnutie s prekladateľkou a autorom v Art Café

V piatok 10. 10. 2025 Slovenské literárne centrum v spolupráci s Art café usporiadalo diskusiu na záver mesačného tvorivého pobytu Trojica Air, ktoré organizuje Mesto Banská Štiavnica.

Na mesačný pobyt (16.9.-15.10.) nastúpila Anouk Jeannon z Francúzska. Rok strávila v Kvačianskej doline ako ochrankyňa prírody a starostlivo dohliadala na vodné mlyny Oblazy. V B. Štiavnici pracovala na preklade knihy Miroslava Mišáka - Denníky domorodcov. A práve toto stretnutie prekladateľky a samotného autora, ktoré moderoval Dado Nagy bolo veľmi podnetné. Výmena skúseností prekladateľky knihy na jednej strane, ktorá sa musela vžiť do deja autora a potom samotná svedč, čo ho k napísaniu samot-

nej knihy viedlo. Ako sme sa mohli z rozprávania dozvedieť, Miroslav Mišák pôsobil v leso-ochranárskom zoskupení Vlk, a preto má veľmi blízko k prírode a zvieratám, ktoré po potulkách lesmi okolo Dubnice nad Váhom a na hrebeňoch i v dolinách Lúčanskej Malej Fatry pozoroval. A tak sme sa dozvedeli, že protagonistu, 40-nika Sveta Lišku, ktorý je v dubnických horách doma, nemajú radi poľovníci ani lesníci. Zato ho však majú rady jelene, vlky, medvede, lišky, duby, buky, muky a brekyne, ostriečky i kavyle. Nič mu tam však nepatrí. No keď padajú žlté listy javorov, je tým najbohatším človekom na svete... Na jednej strane jeho život v meste, matka a brat, ktorí potrebujú jeho opateru. Na druhej strane dubnické hory, ich divoké stvorenia a nečakaná lás-

ka k celkom obyčajnej Nadi. Krehká próza Miroslava Mišáka Denníky domorodcov kladie životy ľudí a životy zvierat na jednu úroveň. A je to prirodzené – tak jedni ako aj druhí sú súčasťou toho istého organizmu, toho istého sveta. Bolo zaujímavé počuť, že profesionálna rozprávkarka Anouk sa s autorom v jeho rodisku a okolitej prírode stretla a mohla sa vcítiť do prostredia, ktoré v knihe opísal, čo jej veľmi pomohlo aj pri samotnom preklade knihy. Preklad do francúzštiny sa v Lotrinsku plánuje vydať na jar budúceho roku, tak držme palce, aby sa to podarilo. Už teraz sa môžete tešiť na ďalší rozhovor s ďalšou prekladateľkou Timeou Penzes z Maďarska, ktorá pracuje na preklade knihy Nepokojní spáči od Mišky Rosovej.

Michal Kríž

#RUINbar

v prestížnom gastro časopise Falstaff

V lete pripravil #RUINbar za 62 dní neuveriteľných 53 podujatí a tri vernisáže bez vstupného!

V našom meste prevádzkovatelia ubytovacích, reštauračných zariadení, zábavných podnikov, kaviarní a barov vyhodnocujú letnú turistickú sezónu (LTS) a pripravujú sa na jeseň a zimu. Jednou z prevádzok je aj jedinečný #RUINbar na Slovensku v centre mesta. Na to, ako prevádzka v 500-ročnom paláci grófa Limpachera hodnotí LTS a čo pripravuje pre návštevníkov v najbližšom období sme sa opýtali zodpovedného vedúceho Mgr. Milana Kabinu:

Ako hodnotíš LTS v meste a #RUINbare?

„Sezóna v BŠ bola náročná. V Banskej Štiavnici bolo cítiť úbytok návštevníkov hlavne počas týždňa, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Cez víkend návštevníci prišli, ale LTS sa dosť radikálne skrúcaje. Začiatok prázdnin je oveľa slabší, ako napr. mesiac jún, ľudia najprv dovolenkujú v zahraničí a do nášho mesta sa presúvajú a prichádzajú až koncom 3. júlového týždňa, takže vtedy sezóna začína. Trvá približne dva týždne. Problém však je, že ostatné roky býva počasie v auguste dosť chladné, hlavne počas večerov. Ľudia navštevujú cez deň tajchy a práve večer si idú sadnúť na terasu, prídu na jedlo a drink do podnikov. Preto úspech a neúspech každého dňa veľmi závisí od počasia. Cítiť aj menej finančných prostriedkov zákazníkov, ekonomická situácia obyvateľstva sa zhoršuje, čo v službách cítiť.“

Ako hodnotíš pomer ceny a kvality služieb v meste, nakoľko sú zo strany návštevníkov často kritizované?

„Zaregistrovali sme kritiku na cenovú ponuku podnikov v BŠ. Treba to však uviesť na pravú mieru, aj keď rozumiem, že je to citlivá téma. Za #RUINbar môžeme povedať, že vyše rok a pol sme nemenili ceny, dokonca v niektorých položkách sme ceny znižovali, hlavne v segmente potravín s nižšou DPH, ale v realite sme pracovali s cca 18% nižšou maržou v porovnaní s ostatnými rokmi, takže ceny sme nezvyšovali, aby sme našich návštevníkov nezatažovali, ale ostatné náklady sme mali vyššie. Taktiež sa musím zastáť aj ostatných podnikov. Banská Štiavnica často porovnávajú s BA, že ceny sú tu vyššie, čo mňa osobne trápilo, a tak sme si išli pozrieť ceny v podnikoch do BA, Budapeš-

ti, Prahy, ale aj okolitých miest. A výsledok? Nie je to pravda, dokonca ceny sú v týchto destináciách niekoľkonásobne vyššie. Pravda je taká, že v Banskej Štiavnici sú dve prevádzky, ktoré majú vyššie ceny a častokrát si ľudia podľa nich robia obraz o celom meste. Na druhej strane tieto podniky prinášajú k cene aj adekvátny zážitok a kvalitu. #RUINbar sa ale snaží prinášať množstvo aktivít nielen v lete, ale počas celého roka, chceme ukázať, že sme tu pre ľudí aj mimo sezóny. Pred letom sme spomínali, že pripravíme 32 podujatí bez vstupného, nakoniec sa nám podarilo za 62 dní urobiť 53 podujatí a 3 vernisáže. Od pondelku do soboty bolo každý deň podujatie (koncerty, kvízy, ochutnávky,...). Chceli sme, aby Štiavnica žila, aby centrum mesta žilo, aby návštevníci, keď sem prídu, sa tu cítili ako doma, že to stálo zato a odnesú si tie najkrajšie zážitky z nášho mesta, nech je Štiavnica v ich očiach krásnejšia, plná podujatí, pre ktoré sa tu oplatí zostať dlhšie. Oceňujem preto prácu amatérov a ľudí okolo, pretože vždy, keď tam boli koncerty výnimočných kapiel a interpretov, cítili sme to aj my, návštevníci zostali dlhšie a prespali v BŠ. Takže celkovo sezóna bola náročná. O každého zákazníka sme museli bojovať a bolo sa treba viac snažiť, čo však pre nás znamenalo byť lepšími a skvalitňovať služby a urobiť všetko preto, aby sa u nás cítili dobre, a preto snažime sa ísť príkladom. Zároveň oceňujem prácu mesta a vedenia mesta, že sa snažia v rámci svojich možností byť podporou pre naše podniky, ale aj prácu MsP pod vedením Peta Šemodu, že vždy sa snažia nás aj TAK „otcovsky“ usmerniť a držia nad nami ochrannú ruku. Niekedy sú tie diskusie živšie, ale zatiaľ sa nám vždy podarilo dospieť ku konsenzu. Preto aj touto cestou im ďakujem, že dokážeme ako komunita držať spolu

a môžeme spolupracovať spoločne a robiť naše mesto krajším a lepším.“

Čo pripravujete počas jesene a v najbližšom období?

„#RUINbar dostal niekoľko ocenení ako najkrajšia kaviareň na Slovensku, objavíme sa aj v prestížnom gastro časopise Falstaff, ktorý reaguje na našu výnimočnú kuchyňu pod vedením šéfkuchára Filipa Rozenberga a jeho teamu Dianky a Ihora. Napriek nepriaznivej situácii sa #RUINbar stal veľmi obľúbeným miestom domácich obyvateľov i návštevníkov a sme veľmi radi, že aktuálne patríme medzi najoceňovanejšie podniky nielen v Banskej Štiavnici, ale i na Slovensku. Zároveň sa zamýšľame nad tým, ako nášmu mestu odplatiť to, že tu môžeme fungovať, tvoriť a prinášať kultúru do mesta. Preto sme sa rozhodli založiť O.Z., cez ktoré budeme pomáhať v rôznych neziskových aktivitách v rámci mesta. Bude to prekvapenie, ktoré bude zamerané na nezištnú pomoc rôzneho druhu, kde chceme prispieť k tomu, aby mesto bolo ešte krajšie, a aby sme mohli pomôcť netradične, ako na gastro podnik nie je zvykom. Taktiež máme nové posily v našom kreatívnom tíme a všetky naše vedomosti, skúsenosti chceme preniesť mimo gastru, aby sme mohli priniesť iné pekné aktivity do mesta pre návštevníkov a Štiavničanov. Zároveň pokračujeme v kultúrnych podujatiach aj počas jesene a zimy. Každý piatok, sobotu budú nielen koncerty (jazz, latino, oldies), ale aj degustácie večere, kvízy atď. Čaká nás Október fest 24.-25.10., už jeho 3. ročník, ktorý je venovaný zlatistému moku, ktorý baníci tak veľmi obľubovali. Bude to festival plný zábavy, súťaží a Oldies party s DJ Hymym. Týmto neustále dávame možnosť v našom podniku prezentovať nové talenty, už od 1. stupňa ZŠ, v spolupráci s POS a ZUŠ organizujeme výtvarnú súťaž „Salamander očami detí“ s vyhodnotením a ocenením všetkých talentov. V novembri nás čakajú okrem Halloween party aj koncerty, hudobné produkcie talentov z BŠ a okolia. Sme lokál patrioti a chceme pomôcť mestu BŠ, a preto už 14.11. bude u nás ďalší z koncertov, ktorý patril asi k najväčším prekvapeniam tohto roku s absolútnym výbuchom emócií a chalani Slavko & Radko nám opäť zahrajú nebesky krásne a atmosféra bude neopísateľná, preto pridte, určite sa máte na čo tešiť!“ Za rozhovor poďakoval a poprial veľa spokojných návštevníkov a úspechov

Michal Kríž

Súťaž

s #RUINbarom

Opäť sme pre Vás pripravili zaujímavú súťaž o konzumné na degustáciu večeru pre 2 osoby v #RUINbare. Stačí, ak nám pošlete správnu odpoveď na súťažnú otázku a budete zaradení do žrebovania. Súťažná otázka znie:

Kedy sa koná 7. degustácia večera v #RUINbare a akej krajine bude venovaná?

Kupón

Správna odpoveď:

Meno a priezvisko:

Kontakt:

Správne odpovede spolu s kupónmi nám posielajte do redakcie ŠN v termíne **do 3.11.2025**. Šťastného výhercu uverejníme v ŠN č.20/2025 6.11.

Prajeme Vám veľa šťastia!

Vaša red. ŠN

IC Banská Štiavnica

Vám ponúka nasledovné knižné publikácie:

Banská Štiavnica a okolie – túto obrazovú publikáciu k 30. výročiu zápisu nášho mesta do UNESCO si môžete zakúpiť v Informačnom centre mesta za 25€. Ďalej Vám ponúkame nasledovné: Banská Štiavnica - súčasť svetového dedičstva UNESCO k 25. výročiu za atraktívnu cenu 15€, Pamäť miesta/mesta za 30€, Zlatá Banská Štiavnica 18,90€, Odkazy minulosti 2 za 22€, Kvety baní za 30€, Ikony socializmu? Za 30€, Jozef Lackovič za 15€, Šibalstvá, huncútstva a príbehy štiavnického Nácka za 10€ a Maľovaná Štiavnica – vystrihovačka za 11€. Môžete sa pripraviť i na turistickú sezónu so Sprievodcom po Banskej Štiavnici za 9,90€ alebo Potulkami za 3€.

IC BŠ

myšlienka
dňa

„Neskoré šťastie je ako krásna jeseň, človek sa z neho teší dvojnásobne.“

Gotthold Ephraim Lessing

Štiavnické hlavičky XII. Eduard „Ede“ Richter

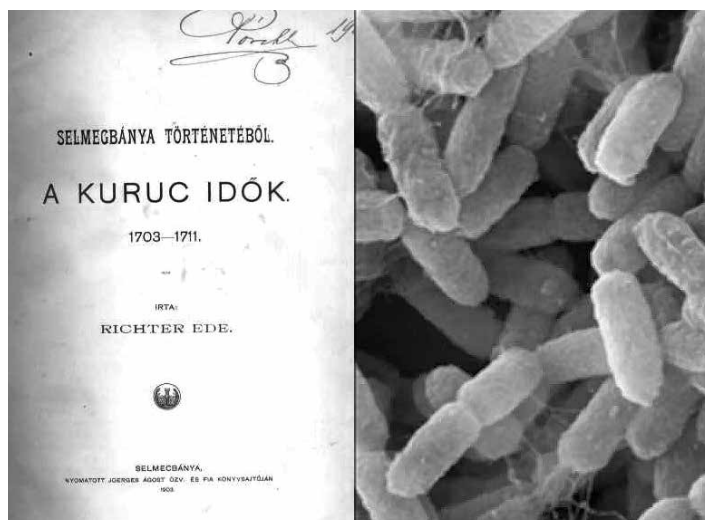
– kronikár štiavnického moru

Napriek všemožnému pokroku v mnohých oblastiach, starostlivosť o ľudský organizmus za celkovým pokrokom v Banskej Štiavnici v stredoveku zaostávala.

Nízka priemerná dĺžka ľudského života tam bola umocnená zdraviu škodlivou a fyzicky náročnou prácou v podzemných baniach.

V celej Európe jednou z hlavných príčin predčasných úmrtí boli infekčné choroby, šíriace sa zničujúco zvyšujúcou sa migráciou rôznorodých etník, vojnami, námornými objavmi, obchodnými cestami, nízkou úrovňou hygieny. Typickými údajmi sú napr. štatistiky z Veľkej Británie, kde v 20. rokoch 18. storočia klesla priemerná dĺžka života na 25 rokov, aby sa neskôr, v 50. rokoch zvýšila na 40 a koncom 18. storočia na 50 rokov. Najčastejšími smrťáciami epidémií konca 17. a počiatku 18. storočia v Európe boli morové epidémie. Sú uvádzané najmä ako „bubonický mor“. Striedal sa s kiahňami, záškrtom, chrípkou či žltou zimnicou. Pôvod týchto smrťacích pandémieí, spôsob ich prenosu, tobôž preventívna ochrana proti nim, známe neboli. Známe boli najmä praktické skúsenosti o tom, ako masové smrteľné účinky znížiť. Z novodobej histórie Banskej Štiavnice je najpovestnejšia morová epidémia z obdobia 1710-1711. Pripomína ju najmä Socha svätej Trojice s morovým stĺpom na mieste pôvodného, jednoduchého Morového stĺpa z r. 1711. Do súčasnej podoby ju vytýsal slávny sochár Dionýz Stanetti v rokoch 1759-1764. Nebyť tejto obdivuhodnej, preslávenej historickej pamiatky, o ničej morovej epidémii 1710-1711 by sa ani nevedelo. Dochovaných dokumentov, uverejnených v ľahko dostupných periodikách či knihách, je totiž mimoriadne málo. Tento paradox medzi vtedajšou vzdelanosťou či bohatstvom Banskej Štiavnice a stratou pamäti – úplným zabudnutím na zničujúce fyzické, psychické aj morálne dôsledky ničenia vtedajšej populácie, bez ohľadu na sociálny status obetí, ma neustále trápi a núti opakovane hľadať nejaký dôkladný opis vtedajšej hrôzy. Dostupný bol údaj, že v rokoch 1710-1711 umrela na priame následky morovej pandémie takmer polovica vtedajšej štiavnickej populácie. Odhady sa pohy-

bujú medzi 4000 až 6000 obeťami. Moje bezvysledné hľadanie ukončil šťastne získaný, doteraz nezverejnený výťah z knihy Richter Ede: *Selmechányi történetéből*. A kuruc idők 1703–1711, ss. 237–259. Vydavateľstvo Joerges, B. Štiavnica 1903. (Obrazok). 5 stranový text je pracovne nazvaný Mor v Banskej Štiavnici. Ide o preklad od pani Brigity Hermannovej. Poskytol mi ho priateľ Ing. Myron Majdák. Autor spomínanej knihy Eduard „Ede“ Richter, syn Györgya Richtera., uhorského banského radcu a Márie Tannenbergovej, sa narodil 6. augusta 1852 v Nagybányni (Szatmárom, Baia Mare). Základnú školu absolvoval v rodnom meste, strednú školu v B. Štiavnici, na Evanjelickom lýceu, a právnické štúdium na univerzitách v Budapešti a Viedni. Potom pracoval ako finančný kreslíč v Banskej Bystrici; neskôr bol vymenovaný za okresného súdneho úradníka v Turčianskom Svätom Martine. Od roku 1884 bol zamestnaný v B. Štiavnici ako mestský archivár a správca knižnice. Zaslúžil sa o prestavbu Starého zámku na Mestské múzeum a bol jeho prvým riaditeľom (1900). Popritom viedol archeologický prieskum v okolí mesta. Jeho manželkou bola Paula Ivanovičová. Umrel v B. Štiavnici 25. marca 1912. V mladosti publikoval články, napr. Dvaja nemeckí alchymisti v Banskej Štiavnici (1905), či ďalšie knihy *Cesta do ríše duchov* (1884) a *Prichádzajúca veľká katastrofa* (1900). Založil, redigoval a v rokoch 1891-1895 vydával predchodcu Štiavnických novín „*Štiavnický týždenník*“ (*Selmechányi Hetilap*). Celé ich vydanie bolo digitalizované a je bezplatne prístupné na webovských stránkach Széchényiho národnej knižnice v Budapešti. Koncom 19. storočia zostavil a publikoval Katalóg zbierok múzea Banskej Štiavnice a Banskej Belej (1900). Je v ňom uvedený aj zoznam predmetov, ktoré Múzeum Banskej Štiavnice poskytlo na svetovú výstavu v Paríži v roku 1889. Ede Richter vo svojej knihe *Z histórie Banskej Štiavnice*. Kuruc-ké évek uvádza, že hlavné obdobie morovej epidémie v Štiavnici trvalo od mája 1710 do apríla 1711. Začalo sa v tichosti, počiatočným utajovaním mestského Magistrátu o rýchlo rastúcom počte mŕtvych. Dlho sa to ale utajiť nedalo. Najmä, keď umierali aj členovia mestskej elity. Bol to hlavne vtedajší profesor Baníckej akadé-

Fotokompozícia z titulnej strany knihy Ede Richtera FOTO ARCHÍV AUT.

mie Ján Nepomuk Lang (*1770 Hainstadt, Kärnten Rakúsko – † 1842 B. Štiavnica), ktorý dôrazne požadoval plnenie organizačných opatrení, znižujúcich počet obetí a ďalšie šírenie nákazy nielen v samotnom meste, ale aj v okolitých mestečkách či obciach. Jeho hlavnými opatreniami bol dôsledný odvoz smetí, pravidelné upratovanie v miestnych podnikoch, spôsob pochovávaní obetí moru. Na jeho žiadosť 1. júla 1710 nariadila mestská rada, aby sa v domčeku patriacemu Puniakovi zriadila infekčná nemocnica Lazaret. Smrť si nevyberala. Medzi inými boli v Lazarete pochovaní aj manželka a deti väzneného mestského sudcu Henricha Lemoniho. Všetci zomreli v priebehu 12 hodín, zatiaľ čo sudcu dali do karantény. V júli 1710 museli uzatvoriť aj evanjelickú modlitebňu, lebo celá rodina, čo tam žila, synovia, matka a stará matka Augustiniová, zomreli na mor. Mestská rada v tom období zasadala rýchle, takmer permanentne. Jediným predmetom rokovania na všetkých zasadnutiach bola obrana proti strašnej nákeze – moru. Posledné zasadnutie magistrátu bolo 26. júla. Od tohto dňa až do 15. septembra, keď mor už začal ustupovať, magistrát nezasadal. Kronikár Ede Richter vo svojej knihe ďalej uvádza: Muse- li to byť hrozné pomery v B. Štiavnici. V Lazarete boli vo dne v noci opití všetci lekári, felčiari, ošetrovatelia, nosiči mŕtvol a hrobári. Pretože im poriadne nevyplácali mzdy, dopúšťali sa hrozných činov. Uvediem aspoň jeden prípad: „*Zamestnanci nemocnice jedného dňa, rozzúrení, v opitom stave, porozbíjali v nemocnici všetky okná, pece a vôbec všetko čo sa len dalo rozbiť.*“

Obyvatelia mesta nezaplatili morovú daň, takže sa museli vynášať rozsudky a hrozilo sa väzením. Ale aj tak mnohí daň nezaplatili. Vo viacerých domoch ležali nepochované mŕtvol- ly. Zástupca súdu Mihály Ignác Pirolt sa niekoľkokrát pokúsil energicky zakročiť a urobiť poriadok, pričom seba samého vystavoval nebezpečenstvu. Nepodarilo sa mu to. Mor pustošil najhroznejšie do polovice septembra 1710. A to nielen v B. Štiavnici, ale aj v susednej Banskej Belej, ktorá vtedy ešte nebola spojená s B. Štiavnicou. Mor pustošil aj v Hodruši, Štefultove a Bankách. V marci 1711 morová epidémia v Banskej Štiavnici natoľko ustúpila, že mesto sa vrátilo k bežnému životu.

Doslov. Až v 19. a 20. storočí bol pôvodca smrťacích morových epidémií izolovaný, identifikovaný, jeho DNK izolovaná a spôsob jeho prenosu na človeka dokázaný. Je nim baktéria *Yersinia pestis* (pôvodne *Pasteurella pestis*), pomenovaná v roku 1970 po jej spoluobjaviteľovi, Aleksandrovi Yersinovi (obr.). Bolo dokázané, že spomínaná baktéria je pôvodcom všetkých troch známych druhov moru: bubonického, septického a pľúcneho. Baktéria sa prirodzene vyskytuje u hlodavcov (myši, potkany, veveričky), infekcia u nich je mierna a nevyvoláva mor. Z hlodavcov na človeka ju prenášajú blchy (bubonický mor). Medzi ľuďmi sa potom môže šíriť vzduchom - kvapôčkami pri kašľaní (pľúcny mor). Pri septickom mori – otravou krvi - sú postupne napádané viaceré orgány (mozog, slezina) tak, že odumierajú.

Peter Gemeiner
& Myron Majdák

Dynamický október

s hotelovou akadémiou

Týždeň od 13. októbra 2025 nám priniesol neskutočne nabitý program, v ktorom dominovala živosť a energia z dobre odvedenej práce.

Hneď v pondelok sme sa zapojili do Erasmus days 2025 – každoročnej iniciatívy, ktorá slúži na oslavu a propagáciu programu Erasmus+. Zaujímavými prezentáciami a degustáciou talianskych špecialít sme oslávili úspech niekdajšieho projektu „Prírodné bohatstvo regiónu Hont na tanieri“, a zvýšili tak povedomie o prínose vzdelávania a odbornej prípravy poskytovanej týmto programom.

V stredu 15. októbra 2025 sa nám naskytl priestor pre rozšírenie obzorov v oblasti histórie, vinárstva, kultúry a literatúry. Vďaka vopred naplánovanej odbornej exkurzii sme mali možnosť navštíviť Múzeum holokaustu v Seredi, ktoré je súčasťou Slovenského národného múzea židovskej kultúry v Bratislave. Prostredníctvom dobových dokumentov, fotografií a predmetov súvisiacich s prenasledovaním Židov na území Slovenska sme nahliadli do autentického priestoru viažuceho sa k tragickému obdobiu riešenia židovskej otázky na Slovensku počas II. svetovej vojny. Naše cesty viedli ďalej do vinárstva Hubert J.E., ktoré je jedným z prvých miest v Európe mimo Francúzska, kde sa zača-

Študenti SHA v Činohre SND FOTO ARCHÍV SHA

lo s výrobou šumivého vína podľa originálneho francúzskeho receptu. Zoči-voči sme nazreli nielen do výroby Karpatského brandy špeciál, tradičného slovenského destilátu, ktorý sa vyrába z vyzretých vínnych destilátov a vyznačuje sa typickou zlato-jantárovou farbou, ale aj šumivého vína Hubert, ktoré sa u nás vyrába dvomi spôsobmi – tradičnou šampanskou metódou, kde pri druhotnom kvasení kvasí víno priamo vo fľaši, čím sa uvoľňujú bublinky, teda oxid uhličitý, alebo charmatovou metódou, oveľa ekonomickejšou, pri ktorej druhotné kvasenie prebieha vo veľkých uzavretých tankoch pod tlakom. Záver našej cesty za poznaním v tento deň patril návšteve Činohry SND. Salemské bosorky od Arthura Millera prinášajú po-

hľad na nebezpečenstvo fanatizmu, poverčivosti a nespravodlivosti, ktoré vznikajú, keď sa spoločnosť nechá ovládnuť strachom a predsudkami. Napriek náročnej téme v nás toto predstavenie zanechalo nezabudnuteľné dojmy aj vďaka bravúrnym výkonom známych hercov. Týždeň zážitkového učenia sme uzavreli 16. októbra 2025 práve s prvákmi, a to návštevou Mestskej knižnice v Banskej Štiavnici, kde nás pani vedúca Katarína Kissová zasvätila do tajov knižničných služieb, za čo jej patrí srdečná vďaka. Vedomosti sa menia na skúsenosti, rozvíja sa kreativita, posilňuje sa sebadôvera a z učenia sa aj na základe takýchto zážitkov stáva dobrodružstvo, ktoré si každý žiak zapamätá navždy.

SHA

Viem, lebo cítim

Byť šťastný je dôležité
cítiť to nádherné
čo vyjadriť slovom sa nedá.

Cítiť to nádherné dotykom,
prežívať to objatím
či bozkom
pridať k tomu úsmev
a byť si istý,
že som milovaný
a dôležitý.

A aj keď chyby sú,
veď každý ich robí
držať spolu,
spolu byť silný
a neľadať,
komu patrí vina
byť šťastný spolu ty, ja, deti
Byť rodina...

A chcem
a aby si vedela,
čo vlastne už dávno vieš,
že milujem ťa nadovšetko
úprimne, verne,
či keď „nie je dobre“
aj vtedy tiež...

A jediné čo vlastne chcem,
pošepkať ti ďakujem,
kde od začiatku s tebou
bola so mnou okrem lásky,
myšlienka moja slastná,
že to čo cítim ja
je dôležité, aby si cítila ty,
aby si sa cítila milovaná,
dôležitá,
bola šťastná.

Ladislav Čipka

Ako rozbehli Internátni dobrovoľníci

školský rok 2025/2026

Dňa 25.9.2025 sa na pôde školského internátu SOŠL uskutočnil Dobrovoľnícky workshop.

Takýto druh akcie sa prvýkrát uskutočnil už v školskom roku 2023/2024, no a my, Internátni dobrovoľníci sme sa ho rozhodli opäť zorganizovať. Náš pôvodný plán nadýchať sa čerstvého vzduchu pred budovou internátu nevyšiel, keďže nám počasie neprialo, ale podarilo sa nám vytvoriť príjemnú atmosféru aj vo vnútorných priestoroch školského internátu.

V rámci workshopu sa uskutočnil aj nábor na naše dlhodobé projekty Haló počúvam! a Venčíme spolu.

Internátni dobrovoľníci zo stredných škôl FOTO ARCHÍV ID

V stánku zameranom pre Haló počúvam! sa odohrávali napríklad modelové situácie z domovov Márie, no a pri stánku Venčíme spolu stu-

dentov čakal poučný a zábavný kvíz o našich najmilších kamarátoch - psíkoch.

O rôznorodé aktivity na worksho-

pe sme sa nepostarali len my, Internátni dobrovoľníci, ale aj dobrovoľníci zo Space so svojimi aktivitami na sebarozvoj a DofE (ocenenie vojvodu z Edinburghu).

Tešili sme sa bohatej účasti študentov a sme vďační, že sa u nás, v Banskej Štiavnici, našlo toľko mladých dobrovoľníckych duší ochotných pomáhať, kde sa dá.

Na záver by som túto udalosť zhrnula krátkym citátom: „Spojenie je začiatok, stretávanie je pokrok a spolupráca je úspech.“ A preto v mene tímu Internátnych dobrovoľníkov patrí všetkým, ktorí priložili ruku k dielu jedno veľké ďakujem.

**Internátna dobrovoľníčka
Michaela Martišová, žiačka GAK BŠ**

Historické okienko

Kaviareň „Berg“ Národná kultúrna pamiatka (NKP) - Dom na Kammerhofskej smej 15 v B. Štiavni

Dom na Kammerhofskej ul. č. 15 v Banskej Štiavnici sa podarilo s využitím historických prameňov identifikovať priamo k roku 1709 a nepriamo k r. 1683. Dom na Kammerhofskej ul. č. 15 a súpisným číslom 190 sa nachádzal v III. mestskej štvrti a v 1. pol. 18. stor. bol zaradený do IV. mestskej štvrte Banskej Štiavnice. Dom sa nachádzal na jednej z hlavných komunikácií mesta, označovanej od stredoveku ako Dolná ulica. Prvý zistený údaj o sledovanom dome sa viaže k r. 1683 a je potrebné ho považovať za nepriamy. A zároveň aj o skutočnosti, že dom je starší, nakoľko je najpravdepodobnejšie, že ho Ján Steiner získal od niekoho formou kúpy. Ján Steiner zomrel v Banskej Štiavnici v r. 1709, alebo pred ním 27. novembra 1709 mestská rada na svojom zasadnutí prerokovávala záležitosť predaja a kúpy domu už zomrelého Jána Steina. Dom predávali dedičia zomrelého Jána Steina, predaj a kúpu organizoval sirotský otec mesta Ján Juraj Wittich. Dedičia dom predali za 235 toliarov mäsiarovi Danielovi Guneschovi (zapisovaný vo forme Gunisch). Mäsiar daniel Gunesch pochádzal z mesta Markscheik. V r. 1750 sa mesto rozhodlo zaviesť podrobnú evidenciu nehnuteľností formou založenia pozemkovej knihy. Záznamy do nej sa spracovávali v r. 1751-1753 s tým, že sa nehnuteľnosť slovne opísala, vyhotovil sa pôdorys. K pozemkovej knihe spracovali výkresové časti ako prílohy k nej s grafickým znázornením, červenou farbou – zastavaná plocha, hnedou – dvor, zelenou – záhrada. Dom na Kammerhofskej ul. č. 15 sa v pozemkovej knihe identifikoval pod poradovým č. 546. Dom v r. 1751 vlastnil Daniel Gunesch. Zhotoviteľ zápisu v pozemkovej knihe dom charakterizoval ako meštiansky, nachádzajúci sa v Dolnej ulici. Postavený bol na zemi, čiže nebol podpivničený. Z dvoch strán voľný, čiže obstaný z dvoch strán. Mal vlastný zdroj vody – studňu, 2 izby, 2 komory, 1 pivnicu a stajňu, 2 kuchyne. Pravdepodobne kvôli hypotéke 600 zl. od meštana Kusnera, Daniel Gunesch a po ňom manželka Mária s povinnosťou ju splácať, sa rozhodli dom predať. Mestská rada na svojom

Nádvorie kaviarne „Berg“ FOTO MICHAL KRÍŽ

zasadnutí 7. novembra 1760 schválila predaj a kúpu domu Daniela Gunescha. Dom sa nachádzal na Dolnej ulici medzi domami Jána Matulaya a Baltazára Thonhausera. Dom kúpil kováčsky majster Michal Steiner za 735 zlatých. Ten zomrel v rozpätí r. 1765-1767, v r. 1767 sú spomínaní dedičia po ňom. Tí dom vlastnili ešte v r. 1775, v nasledujúcom roku medzi majiteľmi domu sa zapísal ako majiteľ sledovaného domu Ján Juraj Petschely. V r. 1790 sa zistil nový vlastník, Samuel Matulay, mäsiarsky majster, ktorý mal za manželku Barboru rod. Thailherrovú. Samuel Matulay vlastnil vedľajší dom (v súčasnosti Hotel Salamander, predtým vo vlastníctve rodín Burdác, Zlinsky). V nasledujúcich 4 rokoch sa nezistila zmena majiteľa, k nej pravdepodobne prišlo v r. 1805 alebo 1806. V tomto roku je uvedený Jozef Czencz (zapisovaný aj vo forme Czencz). S jeho vlastníctvom je spojená dôležitá etapa stavebného vývoja domu. 28. mája 1806 vypukol v dome Gregušovcov v blízkosti rímskeho kostola Nanebovzatia Panny Márie. O požiari jeho domu a zásadnej prestavbe dosvedčujú nasledovné zistené údaje. V júli 1806 sa písomne domáhal o návrat pôžičky od Štefana Matiašovského. Pôžičaná suma bola vo výške 1769 zlatých, čo, samozrejme, nie je dôkaz nákladov opravy a prestavby domu. Podľa ďalšej zistenej skutočnosti pravdepodobné je, že prestavba sa uskutočnila v r. 1807, čo dosvedčuje vročenie na vchodovom portáli. O majiteľovi Jozefovi Czenczovi dosvedčujú na ňom majuskulné písmená JC. V júni 1926 dom so záhradou vo forme licitácie

odkúpil za 54 500 Kčs Jakub Hirschl a manželka Regina Mikuszová, vzápätí dom za 60 000 Kčs odpredal Gabrielovi Strkulovi a jeho manželke Márii rod. Tilšárovej. Sledovaný dom doposiaľ evidovaný pod č. 11 v 3. štvrti (11/III), dostal nové poradové č., a to 12. Označenie 12/III sa používalo do r. 1980, v tomto roku dom dostal orientačné č. 15 a súpisné 190, v r. 1991 sa Ul. Červenej armády zmenila na Kammerhofska. Časť domu od obdobia zač. I. ČSR bola zariadená ako pohostinstvo, pomenované podľa majiteľov (Štrkula, neskôr Petic). Pohostinstvo v dome existovalo do augusta 1980, hoci budovu kúpil ONV v Žiari nad Hronom pre potreby vtedajšej pobočky Štátneho okresného archívu Žiar nad Hronom so sídlom v Kremnici. Od r. 1977 sa plánovala rekonštrukcia tejto budovy, ktorú prevzalo do vlastníctva vtedajšie MV SSR pre využitie ŠÚBA. V r. 1979 ONV pre pobočku ŠOKA dom odkúpil za sumu 225 000 Kčs, kým rod. Peticovcov kúpou priestory uvoľnila, prevádzková jednotka Reštaurácií túto podmienku splnila neskôr. V čase 1979-1980 sa na budove previedli viaceré práce, nakoľko bolo potrebné priestory upraviť na archívne depoty. Časom sa preukázalo, že hlavne zadné časti priestorov nie sú vhodné pre archívne využitie, časť podláh sa napr. postupne následkom vlhkosti preborila. Od konca r. 1990 do r. 1992 sa podarilo nájsť finančné prostriedky na zlepšenie stavu budovy. V súvislostiach s prijatím zák. o prevode a prechode majetku štátu na obce a mestá sa budova dostala po r. 1992 do majetku mesta. Od tohto obdobia budovu mal v majetku mestský úrad a archív ju len využíval, čo zna-

menalo, že prakticky nemohol realizovať ďalšie opravy. Realizovali sa nevyhnutné, ako napr. oprava pokrytia komínov, zatekanie, prepadnuté schody vplyvom vlhkosti. Od júna 1996 do 31.12.2002 v zmysle reorganizácie územia SR a úradov štátnej správy (činnosť okresu Banská Štiavnica) sa z pobočky ŠOKA vytvoril samostatný Štátny okresný archív, ktorý mal sídlo na Kammerhofskej 15. Od 1.1.2003 zmenil zriaďovateľa, ktorým sa priamo stalo MV SR, v zmysle zák. NR SR č.395/2002 Z.z. sa z Štátneho okresného archívu v B. Štiavni vytvorila pobočka Štátneho archívu v B. Bystrici. Využívanie domu na Kammerhofskej 15 pre potreby archívu sa dlhodobo preukazovali ako nevyhovujúce (vlhkosť, prašnosť) a kapacitne nepostačujúce. MV SR hľadalo možnosti iných vhodnejších priestorov, z viacerých alternatív sa ukázala najvhodnejšia s využitím časti priestorov na Krížovacku 4 (budova bývalého generálneho riaditeľstva Plety, š.p., od r. 1996 Okresného úradu, od r. 2004 Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny). Sťahovanie sa pripravilo od r. 2004 a zrealizovalo sa v závere r. 2005. Priestory na Kammerhofskej 15 sa vysťahovali, vyčistili a začiatkom decembra 2005 zápisniční odovzdali zástupcom MsÚ v B. Štiavni ako majiteľovi. Do vlastníctva súčasného majiteľa Ing. Jána Čamaja ml. dom č. 15 na Kammerhofskej ul. prešiel v r. 2012 v dezolátnom stave, do domu zatekalo, bolo rozpadnuté schátrané nádvorie bez existujúcej kanalizácie. Po rokoch rekonštrukcie pod dozorom Pamiatkového úradu, vysunutého pracovníka v B. Štiavni /dom č. 15/ sa budova dostala do pôvodného stavu, tak ako vyzerala za starých čias. Rekonštrukcia súčasného majiteľa Ing. Jána Čamaja, ml. vyšla na cca 1 mil. EUR. V súčasnej dobe v dome č. 15 na ul. Kammerhofskej v B. Štiavni funguje roztomilá kaviareň s názvom „Berg“ s ubytovacími priestranými izbami. Celý dom č. 15 sa po rekonštrukcii zaradil medzi skvosty chránenej NKP na spomenutej ul. v pamiatkovej zóne v Banskej Štiavni a patrí medzi vyhľadávané turistami, ako aj domácimi obyvateľmi B. Štiavnice.

Použitá lit.: záznam: Mikuláš Čelko- Štátny archív v B. Bystrici, pobočka B. Štiavnica

Spracoval: JUDr. Gejza Volf

Za Ľudovítom Kaníkom

Dňa 10.10.2025 sa v Banskej Štiavnici uskutočnila posledná rozlúčka s Ľudovítom Kaníkom, významným členom Banskoštiavnicko-hodrušského banického spolku, ktorý opustil tento svet 6.10.2025 vo veku nedožitých 89 rokov svojho života.

Štafáž pri rakve zosnulého zabezpečili uniformovaní baníci, banícku klopačku obsluhoval Milan Mertel, smútočné príhovory predniesli Nadežda Babiaková, primátorka Banskej Štiavnice a Milan Durbák, tajomník banického spolku, smútočný obrad potom celebraval d.p. Norbert Ďurdík. Príhovor M. Durbáka obsahoval aj nasledovné údaje: „Narodil sa 27.11.1936 v Brezovici, okr. Tvrdošín, odborné vzdelanie získal štúdiom na baníckom učilišti štátnych pracovních záloh v Spišskom Štítniku. Stredoškolské vzdelanie získal štúdiom na Vyššej priemyselnej škole v Spišskej Novej Vsi, ktoré ukončil maturitou v roku 1958. V roku 1969 absolvoval nadstavbové vzdelanie riadiacich pracovníkov v baníctve. Jeho prvým zamestnávateľom boli Rudné doľy Jeseňník, závod Zlaté Hory, kde pracoval od r. 1959 do r. 1962, najprv ako revírník v bani, neskôr ako vedúci výstavbového úseku. V období rokov 1962 –

1974 bol pracovníkom Rudných baní, závod Hnúšťa vo funkcii vedúceho úseku. Od roku 1974 do roku 1985 bol zamestnancom Banských stavieb, n.p., Prievidza, závod Lubeník vo funkcii vedúceho výstavbového úseku v Hnúšti a v Jelšave. V roku 1986 bol premiestnený na závod Banských stavieb v Banskej Štiavnici, kde pracoval ako vedúci úseku na Novej šachte až do zrušenia závodu v roku 1991. Od roku 1993 bol členom banického spolku a 10 rokov bol aj členom jeho riadiaceho výboru. Aj jeho zásluhou sa zrenovovaný Hotel Grand-Matej stal od roku 1997 miestom konania baníckych majálesov

a od roku 2001 aj miestom konania baníckych plesov, kedy sa uskutočnil 9. reprezentačný banícky ples – 1. obnovený celoslovenský. Tieto celoslovenské reprezentačné plesy sa potom konali až do roku 2020, kedy sa uskutočnil 28. reprezentačný banícky ples – 20. obnovený celoslovenský. V roku 2025 došlo k ich opätovnému obnoveniu, keď sa v Hoteli Grand-Matej uskutočnil v poradí už 29. reprezentačný – celoslovenský banícky ples. Pri odchode z Domu smútku vykonal Jozef Karabelly symbolický rozlúčkový banský odstrel. Následne sa v Hoteli Grand-Matej uskutočnil smútočný šachtág podľa starobyľných baníckych akademických tradícií. Jeho hlavnými funkcionármi boli: M. Durbák – prezídium, Marián Adamský – kontrárrium, Ján Kružlic – kantor, J. Karabelly – pivný dispečer. V závere šachtágu sa uskutočnil symbolický akt „rozbitia posledného pivového kríglu“ slávneho semestra Ľudovíta Kaníka, ktorého obsah s pivným mokom si predtým spoločne rozdelili funkcionári šachtágu. Následne ho nad pivným sudom rozbil Erik Sombathy s použitím banického fokoša, za asistencie Branislava Konečného a Ivana Baču, držiacími banícky ošliador, aby sa tak znemožnilo jeho ďalšie používanie. „Zdar Boh!“

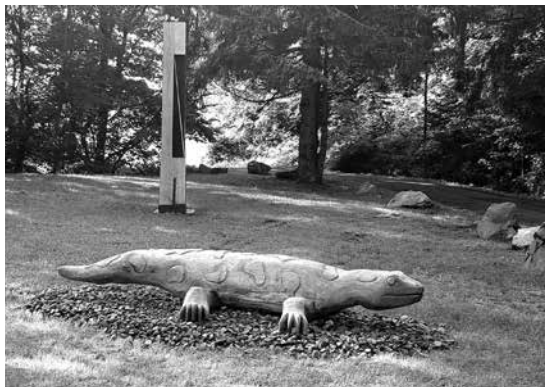
Milan Durbák

Nová socha pri prameni sv. Jána Nepomuckého

Lesy ožívajú nielen šumom stromov, ale aj umením!

Pri známom prameni svätého Jána Nepomuckého, obľúbenom mieste oddychu a ticha, pribudla nová atrakcia – výrazná socha salamandry. Inštalovali ju Mestské lesy Banská Štiavnica, spol. s r.o., a symbolika je jasná: spojenie človeka s prírodou, tradíciou s budúcnosťou. Socha salamandry – ako jedného zo symbolov mesta a prírody, ktorá ho obklopuje bola inštalovaná 10.9.2025. Nie je to len čierno-žltoto škvrnitý tvor z učebnice biológie – v Banskej Štiavnici je to legenda. Symbol mesta, ktorý raz ročne ožije počas Salamandrového sprievodu. Teraz dostal aj svoju drevenú podobu, – v tichu lesa. Prameň sv. Jána Nepomuckého

má v Banskej Štiavnici históriu ako zastávka pútnikov, turistov aj miestnych. Teraz dostáva nový rozmer. Socha salamandry, vytvorená štiavnickým umelcom Alexandrom Ladzianskym, pôsobivo zapadá do prostredia – no zároveň v ňom vyniká. Pripomína dôležitosť prírodného dedičstva, ktoré máme na dosah. Je umiestnená tak, aby ju nebolo možné len obdivovať, ale aj sa k nej priblížiť, dotknúť sa jej, vnímať ju zblízka. Z lesa sa tak stáva galéria pod holým nebom. Prechádzka

k prameňu sv. Jána Nepomuckého tak už nie je len o čerstvom vzduchu – je aj o zastavení sa, zamyslení a vizuálnom potešení. Projekt bol realizovaný z vlastných zdrojov Mestských lesov Banská Štiavnica, spol. s r.o.

Mestské lesy Banská Štiavnica, spol. s r.o.

oznamy,
spomienky

Spomienka

Dňa **14.10.** uplynulo 30 rokov od tragickej smrti našej drahej dcéry

Ivka Beňovej. Tí, ktorí ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku. S láskou a úctou spomínajú

rodičia, brat a sestra s rodinami.

Spomienka

„Už len kytičku kvetov na hrob Ti môžeme dať, spokojný, večný spánok môžeš Ti prijať.“

Dňa **3. novembra** uplynú 20 rokov, čo nás navždy opustila **Alenka Jarábeková.** S láskou a úctou spomíname.

Oznam

Všeobecná zdravotná poisťovňa oznamuje, že dňa **28.10.2025 od 9.00 do 13.00 h** bude poskytovať poradenstvo v oblasti zdravotného poistenia produktov VŠZP v priestoroch nemocnice AGEL Banská Štiavnica. Poradenstvo bude poskytovať **pravidelne každý druhý týždeň.** Informácie o ďalších termínoch budú zverejnené v priestoroch nemocnice AGEL Banská Štiavnica a na FB stránke mesta Banská Štiavnica. VŠZP si vyhradzuje právo na zmenu termínov!

Ing. Anna Maďarová,
Odd. akviz. činnosti a analýz,
VŠZP

Ponuka

Centrum voľného času v Banskej Štiavnici ponúka tanečné vystúpenia súboru Applause na zábavu, večierky, spoločenské akcie. V ponuke máme tance národné, moderné, ľudové a pod. Blížšie informácie v CVČ na č. tel.: 0907 598 567.

J. Machilová

Dušičky z Nového zámku 2025

so zaujímavými hosťami

Sviatok všetkých zosnulých je pre mnohých chvíľou, keď sa zastavia, spomínajú a v tichosti zapalujú sviece.

Slovenské banské múzeum aj tento rok pozýva návštevníkov prežiť chvíľu tohto času v jedinečnej atmosfére Nového zámku spolu so zaujímavými hosťami programu.

V piatok 31. októbra 2025 sa uskutoční už 11. ročník podujatia Dušičky z Nového zámku. Dvere zámku zostanú otvorené aj po 17.00 h. Rozsvietené centrum mesta Banská Štiavnica a blízke cintoríny si bude možné pozrieť z najvyššieho poschodia zámku až do 22.00 h.

Aj tento ročník prinesie zaujímavý program. O 18.00 h večer ho otvorí archeológ Tadeáš Macko prednáškou „*Karner sv. Michala – tajomstvá stredovekých kostníc*“, v ktorej prezradí, prečo vznikali karnery a prečo sa pozostatky zosnulých ukladali mimo bežných cintorínov. Rozprávaním na tému „*Stopy predkov v našich životoch*“ psychologicky a mentorky Renáty Hovorka Taligovej sa tiež obzrieme do minulosti. Nebude chýbať ani hudobné umelecké vystúpenie – v závere večera vystúpi tenor Marek Tokoš s klavírnym sprievodom Mareka Matavu z Hudobnej a umeleckej akadémie Jána Albrechta – Banská Štiavnica.

Výber operných árií umocní komornú atmosféru večera.

Dušičky sú chvíľou, keď sa môžeme stíšiť a vrátiť v myšlienkach k tým, ktorí tu boli pred nami. V prostredí Nového zámku má toto zastavenie zvláštnu silu – je pokojné, úprimné a blízke. Podujatie Dušičky z Nového zámku ponúka možnosť prežiť sviatok spomienok a zároveň si pozrieť mesto z výšky.

Podujatie podporilo Mesto Banská Štiavnica.

Praktické informácie o podujatí:

Kedy: piatok 31.10.2025, 17.00 – 22.00 h. (hlavný program s hosťami 18.00 – 19.30 h.)

Kde: Nový zámok, Novozámocká 22, Banská Štiavnica

Vstupné: 4 € / zľavnené 2 € / rodina 10 € (2 dospelí, 2 deti)

Kapacita priestoru je obmedzená, preto odporúčame prísť v dostatočnom časovom predstihu.

Kontakt: Infocentrum múzea, infobs@muzeumbs.sk, 045/694 94 18, 0918 990 450.

Ďalšie informácie o pripravovaných podujatiach a aktivitách Slovenského banského múzea nájdete na webovej stránke: www.muzeumbs.sk.

Ing. Martina Kminiaková, SBM, Odbor marketingu, propagácie a environmentálnej výchovy

Oznam

Slovenský zväz telesne postihnutých v Banskej Štiavnici oznamuje svojim členom, že **úradné hodiny v kancelárii** na Bratskej 17 **budú iba v stredu, 8.00 – 12.00 h** až do odvolania, z prevádzkových dôvodov.

Informácie o činnosti alebo členstve v organizácii môžete získať na tel. č.: 0908 236 896, 0907 596 488, 0904 110 253, 0915 883 972, 0911 205 103.

Výbor ZO SZTP

Ponuka

Základná škola Jozefa Kollára ponúka priestory jedálne na konanie spoločenských udalostí, osláv, večierkov a pod. Kontakty: 0904 523 872, 0911 875 772.

ZŠ J. Kollára

Výpožičný režim

v mestskej knižnici:

po, ut, st, pi: 8.00 h - 11.30 h

12.00 h - 17.00 h,

št: 8.00 h - 11.30 h

12.00 h - 15.00 h,

pobočka sídl. Drieňová:

po a st: 8.00 h – 12.00 h

Kontakt: 045/3214461

Blížšie info sa dozviete na web stránke mesta Banská Štiavnica, príp. na tel. č.: 045/6949658.

Msk

Novodobá premiéra hudby banskoštiavnického skladateľa Hrdinu

Po piatkovom prvom koncerte v Moyzesovej sieni v Bratislave sa v sobotu 18. októbra 2025 prvýkrát po vyše 200 rokoch rozoznala hudba najvýznamnejšieho banskoštiavnického tvorcu klasicizmu aj v Banskej Štiavnici.

František Xaver Hrdina (1755 - 1817) bol až donedávna známym menom, ale predsa neznámou osobnosťou hudobných dejín nášho mesta. Nebolo takmer nič známe o jeho živote a okolnostiach tvorby, ba dokonca ani roky a miesta jeho narodenia a úmrtia. Z hlbín archívov sa tak po dlhšej dobe podarilo vydobovať nielen poznatky o jeho živote, ale aj doteraz neznáme skladby, ktoré boli objavené vo Viedni.

Hrdina sa narodil iba rok pred slávnym W. A. Mozartom v oblasti Orlicka vo východných Čechách a po štúdiách v Prahe sa rozhodol usídlť v Banskej Štiavnici. Svoje pôsobenie tu začal ako pomocný učiteľ na škole pre banícke deti v dnešných Štiavnických Baniach. Kvôli stabilnému finančnému zabezpečeniu sa ale nedal na neistú dráhu hudobníka, ale pokračoval v zamestnaniach na rôznych banských a hospodárskych úradoch až takmer do svojej smrti. To mu však nebránilo venovať sa popri práci intenzívne aj hudbe a jej komponovaniu. Známym bol nielen svojou šikovnosťou v hre na

Kvarteto v HUAJA FOTO ARCHÍV AUTORA

husliach, ale postupne sa zviditeľňoval tiež ako skladateľ, hlavne duchovnej hudby. Jedinečným dielom je však jeho opera – nemecká spevohra Der Bettelstudent (Žobrák študent), ktorú napísal a uviedol ako prvý operný tvorca z Banskej Štiavnice. Aj jej uvedenie v koncertnej podobe sa už pripravuje.

V sobotu 18. októbra však na pôde Hudobnej a umeleckej akadémie Jána Albrechta zaznelo šesť jeho sláčikových kvartet, ktoré sa podarilo objaviť v archíve viedenského Hudobného spolku a pripísať mu ich. Vďaka našťudovaniu špičkovým súborom hrajúcim na historické nástroje, Zmeškalovmu kvartetu, malo publikum možnosť vypočuť si tieto diela vo vysoko autentickom zvukovom podaní. Pred

koncertom predstavil život skladateľa v kontexte svojich najnovších výskumov banskoštiavnický historik a archívár Peter Konečný. Pre tých, ktorí nestihli víkendovú premiéru je útechou, že hudba bude čoskoro k dispozícii aj ako CD nahrávka.

Vedúci súboru, huslista Miloš Valent, v spolupráci s Petrom Konečným chystá aj ďalšie uvedenia krásnych diel tohto domáceho tvorcu. Okrem poďakovania spolupracujúcim hudobníkom, Dagmar Valentovej, Petrovi Vrbínčikovi a Jurajovi Kováčovi, patrí vďaka aj riaditeľke HUAJA profesorky Zuzane Martínkovej a všetkým, ktorí umožnili realizovať tento skutok historickej a objavnej koncert.

Peter Konečný

INFORMATÓRIUM MESTSKEJ KULTÚRY

Piatok 24.10. o 18.30 h

Niečo za niečo

Komédia, 85 min., P:12, Vstupné:6€. Zistíte, že budete potrebovať novú ľadvinu, nie je žiadna zábava. Keď sa však zároveň rozhodnete otestovať, či je váš partner naozaj vašou životnou polovicou, o zábavu je postarané. Čierna komédia s Annou Polívkovou o jednej nečakanej partnerskej skúške, ktorá prináša množstvo vtipných situácií a aj starú známku partiu. Po boku populárnej herečky sa pred kamerou objaví Martin Pechlát a Míra Nosek, s ktorými si pred kamerou dvadsiatimi rokmi zahrala v komédii Účastníci zájazdu.

Sobota 25.10. o 18.30 h

Springsteen:

Vyveď ma z ničoty

Hudobný, životopisný, 120 min., P:12, Vstupné:6€. Úplne nový celovečerný film spoločnosti 20th Century Studios rozpráva príbeh naskrúcania albumu Bruce Springsteena „Nebraska“ z roku 1982, so surovými, akustickými nahrávkami, ktoré znamenali kľúčové obdobie v jeho živote a je považované za jedno z jeho nahrávok.

Nedeľa 26.10. o 16.00 h

Slečna Moxey

Rodinný, animovaný, 85 min., P, Vstupné:6€. Mačka Slečna Moxey sa stratí na dovolenke a musí nájsť cestu domov cez celú južnú Európu. Cestou stretne dvoch najnepravdepodobnejších spoločníkov, akých si mačka vie predstaviť: komického psa a starú lastovičku. Počas ich spoločných dobrodružstiev slečna Moxey objaví skutočný význam priateľstva.

Nedeľa 26.10. o 18.30 h

Dogma

Komédia, fantasy, dobrodružný, 130 min., P:15, vstupné:6€. Satirická komédia o dvoch padlých anjeloch, Bartlebym a Lokim, ktorí plánujú svoj návrat do neba tak, že využijú medzeru v katolíckej doktríne. Ich plán by však mohol zničiť vesmír. Bethany Sloane, sklamaná katolíčka, je vyvolená, aby ich zastavila. Pridajú sa k nej Jay, Mlčanlivý Bob, Rufus a Metatron, ktorí cestou mimovoľne vyslovujú hlbšie pravdy o viere a zmysle života. Film s humorným a satirickým nábojom skúma náboženstvo, dogmy a spiritualitu, spochybňuje vieru a zároveň kladie otázky ohľadom božskej autority.

Utorok 28.10. o 18.30 h

Pán Nikto proti Putinovi

Dokumentárny, 90 min., P:12, Vstupné:6€. Keď Rusko rozpúta inváziu na Ukrajinu, základné školy v celej krajine sa menia na miesta vojenskej propagandy a náboru do armády. Paša, odvážny učiteľ, konfrontovaný s morálnou dilemou práce v systéme postavenom na klamstvách a násilí, sa rozhodne natočiť, čo sa v škole skutočne deje.

Jesenná burza vecí

Prechod ročných období so sebou prináša zmenu teplôt a my sa túžime odieť do niečoho nového, pekného.

Problémom je, ak sme z vecí vyrástli, alebo sa nám už nepáčia tak ako pred rokom. Šancu zrecyklovať veci, ktoré je vám ľúto vyhodit', pretože majú za sebou jednu či dve sezóny ponúka burza.

V termíne **15.11.2025** zrealizujeme burzu jesenných a zimných vecí v kultúrnom centre, vo výstavnej miestnosti, vchod od sochy A. Kmeťa. V prípade že máte záujem doniesť veci, môžete tak urobiť od 10.11.-14.11. v čase od 9.00-16.00 h. Je potrebné dopredu ohlásiť záujem o poskytnutie vecí na tel. čísle: 045/6949651, alebo na mail: kultura@banskastiavnica.sk. Ak by ste si chceli svoje veci na burze predávať osobne, poskytneme vám na predaj bezplatne stôl. Veci na predaj brať nebudeme.

V deň burzy bude otvorené od 10.00-16.00 h, vstup na burzu je bezplatný. Po všeobecných skúsenostiach s burzou bude mierne obmedzený počet kusov na výdaj, aby sme zamedzili zneužitiu obchodovania s tovarom. Môžete nosiť veci čisté, neznehodnotené, nie staré či poškodené. Nebudeme brať pozostalosť po starých otcov a mamách. Podujatie má čisto ekologický a ľudský charakter s možnosťou poskytnutia vecí, ktoré už nevyužijete. Veci, po ktorých je vždy dopyt pred zimnou sezónou: kabáty, bundy, mikiny, tepláky, svetre, čiapky, rukavice, topánky, tričká, blúzky, sukne, uteráky, obliečky a posteľnú bielizeň. V prípade, že budete chcieť doniesť iný tovar, kontakt vyššie v článku. Veríme, že v dobe materiálneho prebytku dáte veciam druhú šancu, a potešíte niekoho neznámeho, len tak.

**Zuzka Patkošová,
odd. KŠaMK**

Z Bystrice do Indie

**na dizlových motocykloch
v atraktívnom rozprávaní
Mareka Slobodníka**

Videá, slideshow a rozprávanie s banskobystrickým cestovateľom Marekom Slobodníkom o veľkej ceste domov z ďalekej Indie na štyroch dizlových motocykloch Royal Enfield. Prídte si vypočuť rozprávanie o tom, ako sa s ďalšími dobrodruhmi predierali naprieč celou Indiou k Pakistanskej hranici, cez ktorú ich nechceli pustiť ďalej. Ako stopovali kamióny v Pakistane a spoznávali pohodový Irán. Dozviete sa, prečo pokračovali ďalej cez

Arabský poloostrov a prečo si museli kúpiť Ford Mustang. Napokon sa s ním preveziete cez divoký Irak, ale to najnebezpečnejšie s nimi zažijeme v Turecku, keď o jednu motorku prišiel pri nehode... Štyria cestovatelia, 6 mesiacov na cestách, 20-tisíc kilometrov a nekonečne veľa problémov počas celej cesty „*INDO-DIESEL NA CESTE*“.

V stredu 19.11.2025 o 19.00 h v kine Akademik na Námestí sv. Trojice. Dĺžka podujatia 90 min. Vstupenky si môžete zakúpiť cez: <https://www.kultura.banskastiavnica.sk/>

**Zuzka Patkošová,
odd. KŠaMK**

Štvrtok 30.10. o 18.30 h

Bugonia

Komédia, 118 min., P:15, vstupné:6€. Dvaja muži, až po uši zaborení v bažine tých najbizarnejších konšpirácií, unesú riaditeľku jednej významnej spoločnosti. Sú totiž presvedčení, že ide o mimozemšťanku s úlohou zničiť Zem.

Piatok 31.10. o 18.30 h

Nepela

Dráma, životopisný, 100 min., P:15, Vstupné:6€. Krasokorčuliar Ondrej Nepela je jednou z najväčších športových legiend Slovenska, jeho meno je celosvetovo známe a profesionálna kariéra plná najrozličnejších ocenení. Životný osud olympijského víťaza a slovenského športovca storočia Ondreja Nepelu poskytuje niekoľko zaujímavých vrstiev na filmové spracovanie. O tom, že Nepela je dodnes obrovskou inšpiráciou, svedčí aj to, že jeho životný príbeh sa stal predlohou pre rovnomený film, ktorý vstupuje do slovenských kín na jeseň tohto roku.

Sobota 1.11. o 18.30 h

Štvrtok 6.11. o 18.30 h

Dracula: Príbeh lásky

Horor, romantický, fantasy, 129 min., P: 15, Vstupné: 6€

Nedeľa 2.11. o 16.00 h

Zoopokalypsa

Animovaný, 92 min., P: 7, Vstupné: 6€. Filmový festival Be2Can prináša na Slovensko výber oceňovaných snímok zo špičkových festivalov ako Berlinale, Cannes Film Festival a Venice Film Festival, ktoré bežne do komerčnej distribúcie nepreniknú.

Nedeľa 2.11. o 18.30 h

Piatok 7.11. o 18.30 h

Boží úlet

Akčný, komédia, fantasy, 98 min., P: 12, Vstupné: 6€

Utorok 4.11. o 18.30 h

Riefenstahl

Dokumentárny, 115 min., P: 15, Vstupné:6€, Filmový festival: Be2Can

Streda 5.11. o 18.30 h

Orwell 2+2-5

Dokumentárny 119 min., P: 15, Vstupné:6€, Filmový festival: Be2Can

Oznam

Upozorňujeme našich prispievateľov, že príjem príspevkov a inzercie do každého čísla ŠN je vždy v nepárny pondelok **do 9.00 hod.** Ďakujeme za porozumenie!

red.

Úcta k mladším a starším

Krásne životné skúsenosti vedú nás do kroku. Vráťme sa späť do mladosti a tešme sa tomu pokroku.

Bože, učil si nás od mladosti, prinášal si nám radosť. Pomáhal si v každej dobe, neopúšťaj nás v starobe.

Slabne nám sila, srdce tiež. Chrámom srdca Bože, Ty nám zo-staneš. Všetko len s Tebou zvládneme, žiť v šťastí len s Tebou budeme.

Za rodinu vzácnu Ti ďakujeme. Dedičstvo to krásne zachovajme. Blízkosť Tvoja i v šedinách, rozhojní lásku v každom z nás.

Deň ako každý, rovnako plyní. Dar lásky Pane, len z teba vane. Nežne nám dušu utešuješ. Večný život nám daruješ.

Mgr. Eva Kolembusová

Jesenná súťaž

Opäť sme pre Vás pripravili zaujímavú súťaž o vecné ceny. Vašou úlohou bude správne odpovedať v 2 súťažných kolách na 4 súťažné otázky a budete zaradení do žrebovania. **2. kolo:**

Ktorý film sa nenatáčal v Banskej Štiavnici?

a) Mesto plné daždníkov, b) Krajinka, c) Farby piesku

V kaštieli Svätý Anton nenájdete expozíciu?

a) baníctva, b) poľovníctva, c) umelecko-historickú

Kupón č.2

Správne odpovede:

Meno a priezvisko:

Kontakt:

Všetky správne odpovede spolu so súťažnými kupónmi posielajte v termíne **do 31.10.** Šťastných výhercov uverejníme v ŠN č. 20/6.11.

Prajeme Vám veľa šťastia!

Vaša red. ŠN

Znami – neznami, ale naši!

Víťazka Let's Dance sa k tancu dostala kvôli zdravotným problémom

Vanda Poláková (41 rokov)

Reč je o známej tanečnici, ktorá s Jánom Koleníkom vyhrala siedmu sériu Let's Dance a viac ako 18 rokov žije v New Yorku. Síce rodáčka z Bratislavy, ale má veľmi blízko k nášmu regiónu aj k mestu. Sú to už roky, keď si jej rodičia kúpili chalupu v Podhorí a ona so svojím bratom Dávidom sem od začiatku chodili. Keďže sa chalúpka najskôr musela poopravovať, tak celá ich rodina bývala zatiaľ v susednom dome a práve vtedy sme sa zblížili. Často sa tieto dve deti chodili k nám hrať a už v tom veku sa javili ako veľmi čiperné.

Akú školu si vyštudovala?

„Absolvovala som Školu umeleckého priemyslu Josefa Vydru v Bratislave, odbor textilný dizajn. Potom som dva roky strávila v Dánsku na gymnastickej škole.“

Pochádzaš zo židovskej rodiny. Hlásiš sa otvorene k tejto viere a ovplyvnila ťa nejako pri tvojej profesionálnej ceste?

„Je pravda, že z otcovej strany sa hlásim k židovským koreňom, ale v bežnom živote už túto vieru nepraktizujem.“

Ako to bolo s tvojimi tanečnými začiatkami?

„Už od malička som bola živé dieťa. Ale pri narodení mi, bohužiaľ, zistili periferiu neuropatiu. V mojom prípade išlo o poruchu prenosu nervového signálu, vysielaného z mozgu do svalstva, konkrétne, do spodných končatín. Tým pádom som nevedela hýbať dobre nohami. Keď sa to konečne napravilo cvičením a ATP injekciami, tak sa ešte lekári obávali, že budem mať do konca života poruchu chôdze a motoriky. Rodičia ma preto začali dávať na rôzne krúžky a športy. O tejto udalosti som sa však dozvedela až v neskoršom veku. Spoločenskému tancu som sa začala venovať ako deväťročná, keď ma otec zobral na súťaž do PKO v Bratislave. Mne sa to veľmi zapáčilo.“

Aké boli tvoje tanečné úspechy?

„Stala som sa dvojnásobnou majsterkou SR v latinskoamerických tancoch s tanečným partnerom Matejom Chrenom. Potom som odišla do Prahy, kde som sa venovala len tancu a tam som sa stala majsterkou ČR v týchto tancoch s partnerom Eduardom Zubákom. Moje kroky z Prahy viedli na pár rokov

Vanda Poláková FOTO ARCHÍV VP

do Anglicka. Tam sa mi ale nepodarilo venovať súťažnému tancu. Tak som odišla za ním do USA, do New Yorku, kde som dostala tanečnú ponuku a znovu som začala súťažne tancovať.“

Čo robíš konkrétne teraz?

„Momentálne sa venujem vyučovaniu tancu, rôznym vystúpeniam a show. V New Yorku sa mi podarilo otvoriť vlastné tanečné štúdio s názvom Big Apple Ballroom, ktoré ešte stále vediem s bývalým manželom. A popritom, keď mám čas, tak rada robím vlasy a mejkapy tanečniciam na súťaže. Okrem toho robím trochu aj reklamy a herectvo. V septembri 2025 som mala možnosť vystupovať v New Yorku na Off-Broadway komédii show s názvom FALSE STEPS, ktorá je prvá svojho druhu, pretože predstavuje spoločenský tanec v dani celej hry.“

Ako si sa dostala k projektu Let's Dance?

„Vďaka kamarátovi z detstva Petrovi Modrovskému, ktorý ma ako prvý k tomuto oslovil v roku 2022 a ktorý sme aj s Jánom Koleníkom vtedy vyhrali. Vďaka tomuto neuveriteľnému úspechu máme stále rôzne ponuky na vystúpenia a pre mňa je to o dôvod viac častejšie sa na Slovensko vracieť. S Jánom sme si výborne sadli a dodnes sme kamaráti. Musím ešte raz poďakovať aj celej rodine, mojim priateľom a známym, ktorí ma nesmierne v tejto súťaži podporovali.“

Zvažuješ aj možnosť úplného návratu na Slovensko?

„Momentálne sa sem dlhodobo vrátiť neplánujem. Ale chodím určite častejšie ako predtým.“

Spomínala si, že bola myšlienka realizovať Let's Dance Tour 2024 aj v B. Štiavnici, prečo sa tak nestalo?

„Len z toho dôvodu, že kapacitne sme tu nevedeli nájsť priestor na takéto podujatie.“

Vráťme sa teraz k tomu, prečo som ťa objavila pre túto rubriku. Čo ťa teda spája s týmto okresom?

„Predovšetkým ma s ním spája obec Podhorie, v ktorej máme rodinnú chalupu. Tam sme s bratom a bratrancami trávil prázdniny alebo akýkoľvek voľný čas už od útleho detstva. Vždy tu nachádzam pokoj, krásu prírody, načerpanie nových síl. Ale aj úžasné susedské vzťahy v dedine a napoly adoptovaného psíka Piškóta, na ktorého sa vždy veľmi teším, keď prídem domov. Pre mňa je toto miesto taký malý raj na zemi.“

A ako vnímaš Banskú Štiavnicu?

„Je to pre mňa jedno z najkrajších miest na Slovensku. S bohatou kultúrnou históriou a historickými pamiatkami. Je to pýcha stredného Slovenska. Milujem tam chodiť. Či už do centra na kavičky alebo len tak sa kochať okolitou prírodou a pamätihodnosťami.“

Ing. Daniela Sokolovičová

Horehronské hry

V 63. ročníku Horehronských hier pretekali aj dvaja žiaci z našej základnej školy (Horáčky).

Najstaršieho mítingu žiactva ZŠ a SŠ sa zúčastnilo 736 pretekárov. Naši žiaci, Viktor Bartoš a Miška Šušu Šušková, pretekali až v dvoch ťažkých disciplínach, v ktorých si vybojovali výborné umiestnenia.

Tréner Petro: „Som veľmi spokojný. Šušu si v závere atletickej sezóny vytvorila silné osobné rekordy (na 60 m s časom 8,08s a na 150 m s časom 20,02s). Zlepšila si svoje maximá o 11 a 23 stotín, a to je pozoruhodný výkon. Vybojovala si tak dve strieborné medaily.

Viktor súťažil v skoku do výšky, ktorý ale nevyšiel podľa našich predstáv. Súťažnú disciplínu však vyhral. V jeho najsilnejšej disciplíne – hod kriketovou loptičkou – sa suverénne prebojoval na popred-

Miška „Šušu“ Šušková a Viktor Bartoš FOTO ARCHÍV AUTORA

nú priečku. Hodil neuveriteľných 75 m! Som hrdý, že sme zo 63. ročníka Horehronských hier priniesli 2x 2. miesto a 2x 1. miesto. V oboch prípadoch ich vyhrali žiaci Základnej školy Jozefa Ho-

ráka. Veľmi pekne ďakujem rodičom za podporu, žiakom za ich úžasné výkony a perfektnú reprezentáciu Základnej školy Jozefa Horáka.“

Dr. Petro

„Memoriál Ladislava Kristu -XXV. ročník“

Propozície:

Majstrovstvá okresu vo viacboji všestrannosti kategórie 4 – 6

Dátum: 29.10.2025 - streda

Miesto:

Telocvičňa ZŠ J. Horáka v Banskej Štiavnici

Čas: 8.00 – 8.30 – prezentácia

8.30 – otvorenie a začiatok súťaží

Kategórie:

M, Ž – 4 nar. 2014, 2015

M, Ž – 5 nar. 2012, 2013

M, Ž – 6 nar. 2010, 2011

Podmienky a obmedzenia:

Súťažia žiaci základnej školy. Škola môže prihlásiť ľubovoľný počet pretekárov v každej vekovej kategórii. Vyhodnotená bude súťaž jednotlivcov i družstiev. Preteká sa podľa pravidiel zimného viacboja (bez plávania). Šplh na tyči, hod plnou loptou, skok z miesta, člnkový beh 4x10m. Do súťaže družstiev bodujú dvaja najlepší z každej školy a v každej kat.

Prihlášky: Písomne, telefonicky alebo e-mailom. Možnosť prihlásenia

nia je aj v deň súťaže.

Kontakt: ZŠ Jozefa Horáka, Ul. P. Dobšinského 17, 969 22 Banská Štiavnica

Osobne pri prezentácii.

e mail: petrrobo@gmail.com,

mobil: 0915815669

Pozn.: Každá zúčastnená škola poskytne jedného rozhodcu.

Porada rozhodcov sa uskutoční v deň pretekov o 8.00 h.

Pretekári musia mať vhodnú obuv do telocvične a preukaz poistenca.

PaedDr. Róbert Petro

Futbal

U9 ukončila jesennú časť výhrou

Naši najmladší zástupcovia súťažného ročníka 2025/26 spolu s trénerom a rodičmi vycestovali odohrať 7. súťažné kolo ObFZ ZH proti rovesníkom z FK Žarnovica. S jesennou časťou sa U9 rozlúčila výhrou 6:2. Najbližšie súťažné kolo sa odohrá na jar doma 15.4.2026.

Chlapci a Mia, gratulujeme!

Body pre A-mužstvo

Po nevydarenom zápase cestovalo A-mužstvo do ŠK Sásová, odkiaľ si domov priviezli plný bodový zisk po víťazstve 3:2.

Sitno, do toho!

Dorast v derby s výhrou

Naši najstarší zástupcovia mládeže cestovali odohrať 10. súťažné kolo do Hliníka nad Hronom. Derby zápas s tabuľkovým susedom sa skončil víťazstvom pre naše FK Sitno 2:3. Gólovo sa presadili Š. Kertész, T. Truban a N. Gallo. Chalani si pripisujú už 9. zápas bez prehry.

Gratulujeme!

Kam na futbal?

25.10.

U15 – Sásová, 10.00 h (V)

U13 – Sásová, 11.45 h (V)

U15 „B“ – Hliník/ Hr., 13.00 h (V)

U19 – Slovan Dudince, 10.00 h (V)

26.10.

A-mužstvo – Slovan Dudince, 14.00 h (V)

Bavíme sa futbalom!

FK Sitno BŠ

Plavecké preteky

4. októbra sa uskutočnilo

4. kolo Banskobystrického pohára v Rimavskej Sobote, kde štartovalo 202 pretekárov z 10 klubov.

Spoločne ako klub si naši plavci vyplávali 24 medailových umiestnení: 7x 1. miesto, 6x 2. miesto, 11x 3. miesto a najmladší odchádzali s medailami. Gratulujeme a držíme palce do záverečného 5. kola, kde si budú najlepší preberať poháre!

Jesenné M-SSO

28. septembra absolvovali plavci v Dolnom Kubíne Jesenné M-SSO-dlhé trate, na ktorých štartovalo

206 pretekárov zo 16 klubov.

ML. juniori z PK BŠ získali vo voľnom spôsobe umiestnenia:

Ján Čamaj

1. 1500m a 800m VS

Jakub Beňo

2. 1500m VS, 3. 400m VS

Starší žiaci:

Jakub Debnár

3. 400m VS

Seniori:

Ján Čamaj

3. 400m a 800m VS

Jakub Kernáč a Matej Debnár – plávali v osobných rekordoch.

Gratulujeme!

PK BŠ

Plavci z PK BŠ v Rimavskej Sobote FOTO ARCHÍV PK BŠ

služby

- Minútový manžel Róbert, tel.č.: 0903 817 151
- Kopeme, nosíme, vozíme, čistíme, tel.č.: 0919 488 868
- Rôzne stavebné práce na základe dlhoročných skúseností, tel.č.: 0917 077 515

Sociálna – Senior

prepravná služba Banská Štiavnica

Pre seniorov a návštevníkov nemocnice. Pre seniorov a ZŤP. Pre ZŤP na invalidnom vozíku

0948 460 700

Pracovná doba:

Pondelok – Piatok 6.30 – 17.00

**DONÁŠKA
AŽ K VAŠIM
DVERÁM**

- POTRAVINY •
- ALKO • NEALKO •
- CIGARETY •

OBJEDNÁVKY
NA TEL. Č.: 045/692 0150

PRÍJEM OBJEDNÁVOK:
PO – PI: 7:00 DO 19:00 HOD.
SO: 7:00 DO 14:00 HOD.
NE: 7:00 DO 12:00 HOD.

POPLATOK ZA DOVOZ V BŠ: 1,- €

AKCIA

na 3 opakovania
plošnej inzercie
25% zľava

Viet Kitchen- ázijské bistro
je presťahované do nových priestorov (bývalý E-bike)
na Robotníckej 5, Banská Štiavnica
(oproti Tabačke).

Otváracie hodiny:
Po-Pi 10.00 – 20.00 h,
So-Ne 11.00 – 20.00 h,
objednávky online na Bistro, Fb Viet kitchen

Rozvoz: 0952 062 220.**Tešíme sa na Vašu návštevu!****L.N.Trade Pod Sitnom**
registrovaný sociálny podnik

ponúka:

- stavebnú činnosť
- murárske práce

☎ 0911 772 771

HĽADÁME NEHNUTEĽNOSTI NA PREDAJ

POZEMKY • DOMY • BYTY
– V BANSKEJ ŠTIAVNICI A OKOLÍ
PREDÁVATE? ZAVOLAJTE NÁM
A ZÍSKAJTE BEZPLATNÉ OCENENIE.

☎ 0940 103 310

RE/MAX – SVETOVÁ SIEŤ REALITÝCH KANCELÁRIÍ

**ČISTENIE HROBOV
– BEZ CHÉMIE, ŠETRNE
A ZA DOBRÚ CENU**

Postaráme sa o hroby
vašich blízkych s úctou.

☎ 0919 361 240

Lekáreň Dužina

0910553244

**LEKÁREŇ DUŽINA
HĽADÁ DO MLADÉHO
KOLEKTÍVU
FARM. LABORANTA**

Nástupný plat podľa praxe 1200-1600 Euro.

Lekáreň Dužina

0910553244

**LEKÁREŇ DUŽINA
HĽADÁ DO MLADÉHO
KOLEKTÍVU
FARMACEUTA.**

Nástupný plat podľa praxe 1800-2500 Euro.

NINA ROSA
JAZZ, SWING, REGGAE A FOLK

25.10.**BANSKÁ ŠTIAVNICA**

www.banskastiavnica.sk/kultura

ŠTIAVNICKÉ NOVINY

■ Dvojtyždenník Mesta Banská Štiavnica vychádza každý druhý štvrtok, redakčná uzávierka je v pondelok do 9:00
■ **redaktor:** Mgr. Michal Kríž ■ **redakčná rada:** Mgr. Nadežda Babiaková, Ing. Ivana Nikolajová, Mgr. Martin Ma-charik, Mgr. Lukáš Pellegrini, JUDr. Gejza Volf ■ **jazyková úprava:** Katarína Kissová ■ **sadzba a dizajn:** Mgr. Má-ria Sisková ■ **adresa redakcie:** Mestský úrad Banská Štiavnica, oddelenie kultúry, športu a mediálnej komunikácie, Kammerhofska 1, Banská Štiavnica, tel.: 045 6949652, 0918 688 850, e-mail: michal.kriz@banskastiavnica.sk. Reg.č. SKP 27. Podávanie nov. zas. povolené OZ SsRP B.Bystrica č.j. 1167/94-PTP zo dňa 6.4.1994 ■ **vydavateľ:** Mesto Banská Štiavnica, Radničné námestie 1, 969 24 Banská Štiavnica, IČO 00 320 501 ■ **evidenčné číslo:** EV 4429/11 ■ **ISSN 1337-8023** ■ **tlač:** Nikara, Krupina ■ **redakcia si vyhradzuje právo redakčného krátenia a úpravy rukopisov!** Nevyžiadané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Akékoľvek preberanie, rozmnožovanie a ďalšie rozširovanie článkov, ich častí, výtvarných riešení a reklám bez predchádzajúceho písomného súhlasu redakcie je podľa Autorského zákona zakázané. Obsah článkov nemusí byť vždy totožný s názorom redakcie.

© Redakcia Štiavnických novín